LAISVE
Semi-Weekly
102-02 Liberty Ave.
Ozone Park, N. Y. 11417
Tel. MIchigan 1-6887

Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y., under the Act of March 3, 1879

LAISVĖ

THE LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

LAISVĖ—LIBERTY
Dukartsavaitinis

Dalyje Queens apskrities (N. Y.)	$10.00
Kanadoje	$10.00
Kitur užsienyje	$1200
Jungtinėse Valstijose	$9.00

Pavienio egzemplioriaus kaina 10 centų

PRICE 10c

No. 97 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Penktadienis, gruodžio (December) 16, 1966 Ozone Park, N. Y. 11417 ★ ★ ★ ★ ★ ★ Metai 55-ieji

KRISLAI

Prieš 40 metų Lietuvoj. K. Griniaus jubiliejus. Grinius ir Matulaitis. Popiežiaus siūlymas. Ką manote?

Rašo **R. Mizara**

1926 metų gruodžio 17 dieną Lietuvoj įvyko fašistų smurtu suorganizuotas perversmas: Liaudininkų-socialdemokratų valdžia buvo nuversta, o jos vieton pastatyta fašistų valdžia su Smetona ir Voldemaru priešakyje.

Ir taip Lietuva buvo ilgiems metams įstumta į baisią priespaudą. Silpnesni netgi galvojo, jog fašistinė tamsa per visą gyvenimą juos apgaubusi laikys.

Tik drąsesnieji, toliau numatantieji, kurių priešakyje stovėjo komunistai, ramino, sakė žmonėms, kad fašistinei santvarkai ateis galas gal būt greičiau negu tūli įsivaizduoja.

—Tik kovokime, aukokimės ir laimėsime! — sakė jie.

Ir laimėjo! Ir Lietuvos žmonės šiandien laisvai kuria naują gyvenimą, naująją santvarką, kuriai lemta gyvuoti ilgai ilgai..

—::—

Tai buvo prieš 40 metų. Kaune prezidentūroje linksmybė: juk prezidentas **Kazys Grinius** gimė gruodžio 17 dieną. Gimtadienis turįs būti nepaprastas: iškilmingas, didingas!

Bet ima kai kas tą linksmybę ir sudrumsčia.

Naktį į prezidentūrą įsiveržia Lietuvos (ne rusų, ne!) karininkai. Jie pakiša prezidentui Griniui raštelį, reikalaudami, kad jis jį pasirašytų.

— Ką gi aš turiu pasirašyti? — teiraujasi prezidentas.

—Pasirašyk, kad pasitrauki iš prezidento posto, kadangi mūsų tautos vadas Antanas Smetona labai nori būti prezidentu. Pasirašyk ir eik sau po velniais!..

K. Grinius nuolankiai lenkiasi prieš girtus "didvyrius", ima plunksną ir pasirašo... Smetona — prezidentas. Ura! Lietuva, išduota liaudininkų ir socialdemokratų, sudejuoja-suvaitoja. Tauta pakliūva į razbaininkų, politinių sukčių, Mussolinio sėbrų nagus...

Ir visai tautai aiškiai pasirodė, jog K. Grinius lepšys, nepasakius kitaip.

—::—

Jau esame rašę, kad šiemet sukako šimtas metų, kai gimė S. Matulaitis. Jaunomis dienomis, kaip pats Matulaitis rašė, jiedu abudu "turėjo vieną sielą dviejuose kūnuose." Bet greit toji siela išsiskyrė, ir abudu kūnai nuėjo kas sau: Matulaitis — kovotojas, prieš nieką sprando nenulenkęs vyras. Grinius—silpnuolis ir keistuolis: prieš išbėgdamas iš Lietuvos, jis visą savo archyvą paslėpė žemėje ir ten vanduo jį sunaikino!..

Mes atžymėjome Matulaičio sukaktį, iškeldami visa tai, kas žmogų padaro žmogumi.

Kai kurie asmenys čia pat rengė mitingus Griniui pagerbti. Kaip jie aiškino jo pasirašymą fašistų padiktuotam dokumentui, nežinome.

—::—

Popiežius Povilas VI-asis ragina, kad, Kalėdų proga, JAV ir užpultieji Vietnamo patriotai sulaikytų mūšius ir jų nepradėtų.

Popiežius sako, reikia skelbti mūšių paliaubas ir eiti prie taikos, kuri turėtų būti pagrįsta "laisve ir savigarba."

Šimtu procentų remiame popiežiaus siūlymą!

Lietuviškieji JAV dvasininkai-klerikalai, gerai žinome, popiežiaus sumanymo nerems.

—::—

Mums reikia gauti dar arti poros tūkstančių dolerių, kad galėtume sėkmingai užbaigti $10,000 fondo sukėlimą iki Naujųjų Metų.

Ar sukelsime, mieli draugai ir draugės?

Visuomet turėkime galvoje, kad **šiemetinis mūsų laikraščio vajus nėra eilinis, nėra paprastas: "Laisvė" jau išgyvavo 55-rius metus, taigi jubiliejinis ir jos vajus!**

Senatorius Kennedy pagyrė Johnsono "didį sąjausmą"

Washingtonas. — Senatorius Clarkas, demokratas iš Pennsylvanijos, kritikavo prezidentą Johnsoną. Jis sakė, kad taip vadinamas "karas prieš skurdą" neina, kaip turėtų, nes prezidentas nesistengia teikti tai programai pakankamai fondų. Sen. Clarkas kalbėjo senatinėje valstybinių reikalų sub-komisijoje, kur tas klausimas dabar studijuojamas.

Kuomet senatorius Clarkas baigė savo pastabas, apie 200 žmonių, kurie buvo susirinkę klausytis diskusijų, jam karštai aplodavo. Didelei visų nuostabai, Johnsona ginti pakilo Robertas Kennedy, demokratas iš New Yorko.

Kennedy sakė, kad prezidentas Johnsonas yra šiltos širdies žmogus, kad kova prieš skurdą jam labai rūpi, kad jis turi "didį sąjausmą neturtingiesiems, ir kad jis daro viską, ką tik gali."

Senatinė komisija buvo pasikvietusi įvairių liudininkų, kad jie išreikštų savo nuomonę. Tūla Katie Ripley, atstovaujanti antiskurdines visuomenines organizacijas Washingtone, sakė, kad Kennedy yra neturtingųjų prietelius, bet ji to negalinti pasakyti apie prezidentą.

Kennedy vėl pakilo ir pradėjo ginti Johnsoną, sakydamas, kad prezidentas turi "labai sunkių problemų," kad tenka vesti sunkų karą Pietrytinėje Azijoje (Vietname) ir t. t.

Bostonas. — Čia susidarė gydytojų ir kitų asmenų komitetas, kuris stengsis atgabenti Amerikon iš Pietų Vietnamo, kiek bus galima, vietnamiečių vaikų, kurie tragiškai nukentėjo nuo napalmo. Renkami fondai, kurie bus naudojami tiems vaikams gydyti Amerikos ligoninėse. Ar Amerikos valdžia leis tuos vaikus atvežti, kol kas nežinia.

Jungtinės Tautos.—Amerika remia Britanijos nusistatymą Rodezijos klausimu, už ekonomines sankcijas prieš rasistinę Smitho valdžią.

Madridas. — Diktatorius Franko pasakė kalbą, kurioje jis stengėsi sudaryti įspūdį, kad Ispanija žengia link tikros demokratijos.

Gražus atsiliepimas

Prieš savaitę laiko pranešėme visuomenei, vajininkams ir organizacijų veikėjams apie "Laisvės" vajaus eigą.

Nusiskundėme, kad sukėlimas $10,000 fondo eina atsilikusiai nuo laiko. Išsireiškėme susirūpinimą, kad gal nebus galima fondo sukelti iki Naujųjų Metų.

Tą dalyką rimtai svarstė ir "Laisvės" Direktorių Taryba. Plačiai apsvarsčius, **direktoriatas nutarė vajų prailginti iki 1967 m. sausio 15-os dienos.**

Visuomenės, vajininkų ir organizacijų veikėjų atsiliepimas į "L" administracijos pranešimą vajaus reikalu buvo džiuginantis. Pajamos už prenumeratas ir aukos į $10,000 fondą pradėjo gausiai plaukti, ir į fondo sukėlimo reikalą žiūrint, prašvinta viltis, jog bus galima sukelti $10,000. Iki Naujųjų Metų nebūtume suspėję fondą sėkmingai užbaigti, tačiau dabar, gavę 15 dienų ekstra, pasispauskime ir tikslą pasieksime.

Iki šiol į fondą įplaukė daugiau kaip $8,000, bet dar trūksta arti $2,000. Visi, rankoves pasiraitoję, stokime į darbą ir dirbkime visomis pajėgomis, kad sėkmingai vajų užbaigtum.

Dar yra daug gerų laisviečių, kurie iki šiol nesuspėjo paaukoti į vajaus fondą. Širdingai prašome atlikti šį reikalą nedelsiant, nes vajus yra prailgintas tik trumpam laikui. Organizacijos, kurios dar nieko fondui nesurengėte, pasirūpinkite surengti kokią nors pramogą.

"Laisvės" Administracija

Tarybų Sąjunga duodanti daugiau migų Vietnamui

Washingtonas. — Čia sakoma, kad Tarybų Sąjunga paskutiniu laiku davusi Vietnamo demokratinei respublikai (Šiaurės Vietnamui) šimtą naujų kovos orlaivių, migų. Jeigu tas skaičius teisingas, tai tas dvejopai padidina Šiaurės Vietnamo aviaciją.

Ši žinia nepatvirtinta iš jokių oficialių šaltinių, bet beveik visi stebėtojai sutinka, kad bent tam tikrą skaičių naujų migų TSRS tikrai yra davusi vietnamiečiams. Tas pasitvirtina iš fakto, kad Vietnamą puolantieji Amerikos bombonešiai dabar virš Vietnamo, ypatingai virš Hanojaus ir Haifongo apylinkių, sutinka ne tik zenitinę ugnį, bet ir įskilusius juos pasitikti vietnamiečių kovos orlaivius. Tie orlaiviai—tai nauji migai.

Ta ipgi manoma, kad žymus skaičius vietnamiečių baigė išsilavinimą kaip lakūnai Tarybų Sąjungoje. Vienas pranešimas sako, kad 80 vietnamiečių baigė tokį išsilavinimą Bataiske, Tarybų Sąjungoje.

(Tarybų Sąjunga neseniai pati paskelbė, kad ji lavina vietnamiečius lakūnus.)

Čia, Washingtone, nežinoma, kokiu keliu migai pasiekia Vietnamą — ar jie atvežami laivais, arba atskraidinami per Kiniją. Šiaurės Vietnamas šiomis dienomis paneigė gandus, kad kinai trukdo Tarybų Sąjungai persiųsti pagalbą per jos teritoriją.

Londonas.—Britanija nutarė pakeisti savo piniginę sistemą. Svaras dabar turi 20 šilingų, šilingas 12 centų. Vietoje tokios komplikuotos sistemos, svaras dabar turės 100 centų. Šilingai visai nebus vartojami. Bet pakaita ateis ne tuojau, o 1971 metais.

Havana. — Fidelis Kastro pasakė Amerikos korespondentui, kad Če Guevara gyvas, sveikas ir veikia revoliucijos labui kur nors Lotynų Amerikoje. Bet atsisakė duoti daugiau detalių.

Bona. — Naujasis Vakarų Vokietijos užsienio reikalų ministras Brandtas, socialdemokratas, vyks pasimatyti su Prancūzijos prezidentu de Gaulle.

Veiksmai Tailande -- tai antras frontas

Washingtonas. — Pentagono aukšti karininkai pripažįsta, kad Tailando rytinėje dalyje liaudies partizanai jau valdo didelius plotus ir kad ištisos provincijos gyvena jau po kairiečių vietinėmis administracijomis. Taipgi pripažįstama, kad amerikiečių karinių jėgų rolė Tailande daros vis svarbesnė.

Tailande dabar jau yra apie 40,000 amerikiečių karių. Jų oficiali rolė yra patarėjų, ekspertų, technikų dalinių ir t. t. Bet jau pripažįstama, kad Amerikos helikopteriai skraidina į frontą tailandiečius karius. Neoficialiai pripažįstama, kad Amerikos orlaiviai žvalgosi virš liaudiečių teritorijos, o liaudiečiai sako, kad orlaiviai, kurie juos bombarduoja, dažnai skraidinami amerikiečių lakūnų.

Žurnalo "I. F. Stone weekly" redaktorius sako, kad jau laikas nustoti kalbėjus apie kara Vietname. Vietoje to galima kalbėti apie karą Pietrytinėje Azijoje, nes amerikiečiai faktinai jau kariauja Tailande, Laose ir, laikas nuo laiko, Kambodijoje. Tailandas, sako jis, faktinai yra antruoju frontu, o Laosas ir Kambodija (jeigu taip galima išsireikšti) — trečiuoju ir ketvirtuoju.

Vietnamiečiai paneigė kaltinimus prieš kinus

Hanojus. — Šiaurės Vietnamo valdžia sako, kad neteisingi gandai, jog Kinija neleidžia Tarybų Sąjungai ir Rytų Europos socialistinėms šalims siųsti pagalbą Vietnamui per jos teritoriją. Vietnamo spauda sako, kad tai išmislas.

Šiaurės Vietnamo spaudos agentūra sako, kad gandai apie tai, jog Kinija nepraleidžia pagalbos arba kliudo ją pravežti, tarnauja tik provokatoriškiems tikslams.

Hoffa turės eiti kalėti

Washingtonas. — Aukščiausias teismas paremė žemesnių teisminių instancijų nuosprendį, kad International Brotherhood of Teamsters (sunkvežimių šoferių) prezidentas James R. Hoffa turi kalėti 8 metus. Oficialus kaltinimas prieš jį yra, kad jis bandė ankstyvesnėje byloje papirkti prisaikdintu teisėjų tarvba. Keturi Aukščiausiojo teismo teisėjai pilnai atmetė Hoffos apeliaciją. Du pasisakė, kad teismas neturi jurisdikcijos spręsti šią bylą. Tik vyriausias Aukščiausiojo teismo teisėjas Warrenas parėmė Hoffos apeliaciją.

Hoffa dar lieka laisvėje. Jo advokatai padavė apeliaciją JAV Šeštos apskrities apeliaciniam teismui už bylos peržiūrėjimą. Tas gali visą bylos eigą pradėti iš naujo, vėl davesti iki Aukščiausiojo teismo, ir tuo tarpu atidėti reikalą eiti kalėjiman.

Hoffos vadovaujama unija turi virš milijono narių.

Washingtonas.—Kongresmanas Powellis sutiko mokėti po $60 į savaitę našlei Esther James, kurią jis, sako teismas, apšmeižė.

Buriniu laiveliu nuo Anglijos Australijon

Sidnėjus. — Čia nedideliu buriniu laiveliu iš Anglijos atplaukė 65 metų amžiaus britas Francis Chichester. Jis plaukė 13,750 mylių ir kelionė ėmė 107 dienas. Tai maždaug toks greitis, kuriuo 19-ame šimtmetyje plaukdavo dideli buriniai laivai.

Chichesteris atrodė labai pavargęs, gerokai apdraskytas, bet jis sakė, kad po kokių trijų mėnesių poilsio jis tęs kelionę — plauks per Ramųjį vandenyną, paskui aplink Ameriką, paskui Atlantu pasieks Angliją. Jis tokiu būdu plaukia aplink pasaulį, bet nenaudoja nei Suezo, nei Panamos kanalų, kurie labai sutrumpintų tą kelionę. Jis sakė:

"Aš noriu keliauti, kaip keliavo mūsų protėviai, kurie dar neturėjo tų kanalų iškasę."

Irako Saudi-Arabijos junginiai į Jordaniją

Kairas, — Arabų lygos aukštoji taryba nutarė, kad Jordanija turi priimti savo teritorijon karinių junginių iš kitų kraštų, kad jie padėtų jordaniečiams gintis nuo Izraelio. Pasiūlyta Jordanijai priimti Irako, Saudi-Arabijos ir Sirijos junginius. Jordano karališkoji valdžia sutiko priimti irakiečius ir Saudi-Arabijos karius, bet atsisakė priimti sirijiečius. Mat, Jordanijos valdžia bijo Sirijos radikališkos įtakos.

Jordanijai taipgi buvo pasiūlyta, kad ji priimtų savo teritorijon taip vadinamos Palestinos Išsilaisvinimo armijos dalinius. Tai pusiau-kariniai daliniai, kurie susideda iš pasitraukusių iš Palestinos arabų. Jie treniruojasi vyriausiai Sirijoje ir Egipte. Bet Jordanija atsisakė priimti juos.

Portugalija nusileidusi

Hong-Kongas. — Portugalijos kolonialinė administracija nusileido Makao gyventojams kinams ir patenkino jų iškeltus reikalavimus. Prie to žymiai prisidėjo gretimos prie Makao Kinijos provincijos Kvantungo provincijos parama Makao kinams.

Kaip žinia, šio mėnesio pradžioje karinė Makao administracija žiauriai užgniaužė gyventojų demonstracijas. Gyventojai kinai reikalavo sau platesnės laisvės, teisės statyti sau daugiau mokyklų. Makao gyventojai beveik visi kinai, bet Makao lieka Portugalijos kolonija.

Gyventojų komitetas reikalavo, kad Portugalijos administracija nubaustų ypatingai žiaurius policijos pareigūnus, užtikrintų, kad tokie dalykai daugiau nepasikartos ir t. t. Sakoma, kad Kinija padarė spaudimą ant portugalų kolonialistų sutraukdama karių prie pat Makao ir pasiųsdama karinius laivus.

Stebėtojai čia dabar laikosi nuomonės, kad nors Portugalija dar valdo Makao, ji lieka ten beveik bejėgė, kad gyventojai kinai, kurie simpatizuoja Kinijai, beveik turi autonomiją.

Laivynas pageidauja sau svarbesnės rolės

Washingtonas. — Amerikos karinis laivynas pasmarkino savo veiklą prie Šiaurės Vietnamo krantų, vis dažniau bombarduoja kranto instaliacijas ir laivus. Bet aukšti laivyno pareigūnai sako, kad to neužtenka: jie norėtų laivynui dar didesnės rolės.

Admirolai laikosi nuomonės, kad jie galėtų atlikti tą, ko negali atlikti aviacija. Laivyno viršininkai sako, kad orlaiviai nesugebėjo sulaikyti Šiaurės Vietnamo duodamos pagalbos Pietų Vietnamo liaudiečiams, nes didelė dalis tos pagalbos dabar gabenama ne sausuma, o laivais.

Albany. — Galutini rinkimų rezultatai rodo, kad New Yorko valsltijoje konservatoriai pralenkė liberalus.

Sulūžo 'Laisvės' linotipas

Trečiadienio popietę, jau baigiant darbo dieną, sulūžo stambi linotipo dalis. Jai išimti ir įdėti reikalingas didelis ir sudėtingas darbas.

Ar galima bus ją sulydinti arba ar greitai būtų galima gauti naują, kol kas negalima pasakyti. Esame didžiai susirūpinę. SV

LAISVĖ

LITHUANIAN SEMI-WEEKLY

PUBLISHED BY THE LAISVE, INC.
Published Tuesdays and Fridays, except in case of Holidays
102-02 LIBERTY AVENUE, OZONE PARK, N.Y. 11417
Entered as second class matter at the Post Office of Jamaica, N. Y.
Established April 5, 1911 — ROY MIZARA, Editor

SUBSCRIPTION RATES:

United States, per year $9.00	Canada, Lat. Amer., per year, $10.00
United States, per 6 months $5.00	Canada, Lat. Amer., 6 months, $5.50
Queens Co., per year $10.00	Foreign countries, per year, $12.00
Queens Co., per six months $5.50	Foreign countries, 6 months, $6.50

Prieš 40 metų Lietuvoje

1926 METAI BUVO tragiški metai Lietuvai. Tų pačių metų gale Komunistų Internacionalas išleido atsišaukimą į visą pasaulį, kuriame kvietė padėti Lietuvos liaudžiai nuversti fašizmą, smurtu užgriebusią valstybės valdžią. Atsišaukimas prasidėjo tokiais žodžiais:

"Gruodžio 17 d. įvyko Lietuvoj fašistinis perversmas. Ir Lietuvoj lygiai be ceremonijų, kaip Italijoj, Bulgarijoj ir Lenkijoj, fašizmo karžygiai apsidirbo su demokratija, su konstitucija ir parlamentu, idant gyvenime įkūnytų nieku nepridengtą diktatūrą bankininkų, buožių ir dvarininkų ir pradėtų atvirai apsidirbinėti su darbininkų klase ir vargingaisiais valstiečiais..."

Smurtiškas fašistinis perversmas sudrebino galvojančius Lietuvos žmones.

Tik keletą tų metų mėnesių Lietuvos liaudis pagyveno linksmiau: tai buvo, kai liaudininkų-socialdemokratų valdžia, verčiama darbo žmonių, atidarė kalėjimų duris, išleisdama politinius kalinius. Daugelis manė, kad buržuazinė respublika sutvirtės, kad valdžia laikysis duotų rinkimų kampanijos metu pažadų.

Bet Griniaus-Požėlos valdžia tų pažadų nesilaikė. Ji leido fašistams zylioti, o slopino darbo žmonių judėjimą. Fašistai tuo naudojosi ir ruošė perversmą. Ir jiems lengvai pavyko jį gyveniman pravesti, kadangi liaudininkų-socialdemokratų valdžia be jokio didesnio protesto atidavė jiems valdžios aparatą.

Ir fašizmui teko apie 14 metų viešpatauti, žiauriai engiant Lietuvą. Tačiau 1940 metais liaudis smogė fašizmui smūgį Lietuvoje ir prisikėlė ji naujam socialistiniam gyvenimui.

To pasėkoje mūsų tauta šiandien, vadovaujant Lietuvos Komunistų partijai, padedant kitoms broliškoms tarybinėms valstybėms, sirpsta, jos ekonominis ir kultūrinis gyvenimas vis kyla ir kyla aukštyn, ir fašizmui jau neteks niekad grįžti į Lietuvą!

Po Kosygino vizito

TARYBŲ SĄJUNGOS PREMJERAS Aleksejus Kosyginas linksmas grįžo iš Prancūzijos, kur jis praleido pusę mėnesio. Ir kur gi jis nebus linksmas, "karališkai" vaišintas ir gerbtas, kur tik jis pasisuko. Korespondentai, sekę Kosygino kelionę ir priimtuves, rašo, kad labai retas užsienietis kada nors Prancūzijoje gavo tokį priėmimą, kaip Kosyginas. Pats prezidentas De Gaulle, sako korespondentai, kreipė didžiausio dėmesio į tarybinį svečią.

Na, tai kas toliau? Tie patys buržuaziniai korespondentai skelbia ir džiaugiasi, kad Kosyginas visgi "negavo viso to, ko jis labai troško." Prancūzai, girdi, dar vis nepripažįsta Rytų Vokietijos. O kiti prideda: tai nieko, kad nepripažįsta dabar, tuojau; už kiek laiko Prancūziją vizituos Tarybų Sąjungos KPCK generalinis sekretorius L. Brežnevas ir prezidentas Podgornis, — tuomet gali būti pasiektas ir Rytų Vokietijai pripažinimas.

Kosygino vizitas pasiekė tai, kad bus padidinta prekyba tarp Tarybų Sąjungos ir Prancūzijos. Kosyginas su De Gaulle nutarė darbuotis išvien Europai suvienyti, kad ji sėkmingiau kovotų už taikos pasaulyje išlaikymą. Abi pusės pasmerkė karą Vietname, netiesiogiai pripažindamos, kad agresorius yra JAV.

Reikšminga ir tai, kad prancūzai labiau suinteresuoti gauti iš Tarybų Sąjungos daugiau technologijos, o ne žaliavų.

Visi svarbieji klausimai bus dar ir dar kartą aptariami tarp šių didžiųjų šalių, kurios nusitarė eiti į "bendrą frontą," labai nepatinkamą Washingtonui.

Hoffos reikalai ne kokie

ATRODO, KAD TYMSTERIŲ unijos, didžiausios darbininkų unijos Amerikoje, prezidentui James Hoffai teks eiti į kalėjimą.

1962 metais Hoffa buvo teisiamas Tennesee valstijoje už kažkokį "nusižengimą." Bet džiurė nesusitaikė, nesusitarė ir dėl to kaltinamojo nenubaudė. Vėliau "iškilo aikštėn," kad Hoffa buvo papirkęs vieną džiurimaną, dėl to, esą, džiurė ir negalėjo prieiti bendros nuomonės.

Užvesta prieš Hoffą byla "dėl papirkimo vieno džiurės nario."

Teisme pasirodė, kad vienas tų žmonių, kurie kadaise organizavo Hoffos gynybą, yra valdžios šnipas. Jis prieš jį dabar liudijo. Hoffa buvo nuteistas aštuoneriems metams kalėti. Jis apeliavo į šalies Aukščiausiąjį teismą, reikalaudamas atmesti žemesnių teismų nuosprendį. Šeši Aukščiausiojo teismo nariai užgyrė žemesniųjų teismų sprendimus. Prieš tuos sprendimus balsavo tik Teismo pirmininkas Earl Warren.

Ką Hoffa dabar darys, liekasi palaukti ir pamatyti.

Kas ką rašo ir sako

PRANCIŠKONAMS PIPIRŲ

"Tėvynės Balsas" rašo:

Pranciškonų "Darbininkas" visaip stengiasi atkalbėti tautiečius nuo važiavimo į Lietuvą. Šioje nedėkingoje veikloje jis pasiekė didelių argumentacijos laimėjimų, už kuriuos "veiksniai" dorovės, dangiškojo teisingumo ir begalinio patriotizmo skelbėjus iš "Darbininko" redakcijos turėtų būtinai premijuoti.

Štai pirmas didžiojo patriotinės veiklos laimėjimo pavyzdys.

Iš Bostono vienas "Darbininko" korespondentas pasiūlė idėją: tegul Amerikos lietuviai važiuoja ne Lietuvos aplankyti, o po Ameriką pasidairyti. Girdi: "Gaila, kad tūkstančiai dolerių klojama aplankyti Vilnių, kuomet dauguma moterėlių nėra buvę Washingtone, nors Amerikoje gyvena po 50 metų,"

Patriotiškiausia idėja! Iš tikro, nėra čia ko norėti bent prieš mirtį matyti gimtąjį kraštą, kai yra kas dar Amerikoje pamatyti. O kaip gyvenama Lietuvoje, galima geriausiai patirti iš "Darbininko" redaktorių, kurie apie ją žino žymiai daugiau, negu bet kuris tautietis, lankęsis gimtajame krašte.

Be to, Lietuvą pamatyti — tai į kapus skubėti. Štai ir antras "Darbininko" "patriotinės veiklos" pavyzdys.

Niujorkietė I. Misiūnienė sirgo širdies liga. Šią vasarą aplankė Lietuvą. Mirė Niujorke, gavus širdies smūgį. "Darbininkas" išaiškino: "Velionė šią vasarą lankėsi pavergtoje tėvynėje. Prieš dvi savaites grįžo labai prislėgta ir, gavus širdies smūgį, mirė". Dabar aišku, kodėl tautietė gavo mirtiną širdies smūgį? Todėl, kad prieš dvi savaites lankėsi Lietuvoje! (Prie panašių pavyzdžių "Darbininkas" galėtų pridėti ir R. Kilmonytės senelę, kuri, atvykusi iš Lietuvos į Kaliforniją, ten neseniai mirė...)

Ir kas po tokių pavyzdžių gali nesutikti, kad "Darbininką" redaguoja patys švenčiausieji pranciškonai, kuriems už kančias dėl absoliučios tiesos žemėje seniai paruoštos vietos gražiausiame rojaus kampelyj. O kol ten atsiduris, jie, be abejo, ir toliau mokys tautiečius būti dorais, sakyti (ir rašyti) tik teisybę, žodžiu, sekti savo nepalyginamu pavyzdžiu. Tai jiems labai tinka!

DARBININKŲ SUSIRĖMIMAI SU CHUNVEIBINAIS

Mus dar vis pasiekia iš Kinijos labai liūdnos žinios. Štai, gruodžio aštuntą dieną TASS-ELTA iš Pekino išleido žinią apie tokius kinų chunveibinų (raudongvardiečių) "žygius":

PEKINAS. Įvairūs Pekine platinami spaudiniai toliau pasakoja apie darbininkų ir chunveibinų susirėmimus. Kaip rašo Čuncino miesto (Sičuanio provincija) darbininkai atvirame laiške, gruodžio 4 d. vieno mitingo metu darbininkų chunveibinų susirėmimuose buvo nužudyta 11 ir sužeista 200 žmonių. Tą pačią dieną Usio mieste (Czianup provincija), KKP vietinio miesto komiteto pastate, įvyko kruvinas susirėmimas tarp "revoliucinių moksleivių" ir miesto komiteto mobilizuotų darbininkų. Jo metu buvo nukauta 13 žmonių, daugiausia darbininkų, sužeista — 180.

Rytų Kinijos pedagoginio instituto (Šanchajuje) studentų ryšių punkto pranešimu, gruodžio 3 ir 4 d.d. chunveibinų ir Šanhajaus laikraščio "Czefan žibao" redakcijos darbininkų susirėmimuose buvo nukauti 7 žmonės. Pastaruoju laiku chunveibinai kritikavo laikraštį "Czelan žibao" už tai, kad jis "sekė KKP Šanchajaus miesto komiteto pėdomis".

—:—

PEKINAS (TSS-ELTA). Pekino chunveibinai pranešė, kad suimtas KKP CK Politinio biuro narys, Pekino miesto meras Pin Čženis, Pekino mero pavaduotojas Van Li ir kiti.

Viename pranešime, perduotame per chunveibinų radijo stotį, sakoma, kad gruodžio 4 d. rytą "savo guolyje buvo sučiuptas žymiausias juodosios gaujos vadeiva" Pin Čženis. Tą patį rytą, sakoma pranešime, buvo taip pat suimti Van Li, Lin Mo-chanis, Sia Janis, Tian Chanis.

Daugelis mėnesių Pekino mero pavaduotojas Van Li, buvę KLR kultūros ministro pavaduotojai Lin Mo-chanis ir Sia Janis, Kinijos Dramaturgų sąjungos pirmininkas Tian Chanis buvo spaudoje kritikuojami ir piudomi.

Birželio mėnesį KKP CK nutarimu buvo reorganizuotas KKP Pekino miesto komitetas ir miesto komiteto pirmuoju sekretoriumi paskirtas Li Siuje-fenas, pakeitęs Pin Čženį šiame poste. Apie tai, kas įvyko su Pin Čženiu, nebuvo pranešta.

Sprendžiant iš chunveibinų medžiagos, kurioje pateikiamos daugelio Kinijos vadovų kalbos chunveibinams, klausimas dėl Pin Čženio buvo svarstomas KKP XI plenume. Šanchajaus chunveibinai, remdamiesi Čžou En-lajaus pareiškimu, rašė, kad dirba specialiai paskirta komisija "Pin Čženio nusikaltimams" tirti. Jeigu chunveibinų pranešimai atitinka tikrovę, tai galima spėti, kad Pin Čženio suėmimas buvo šios komisijos darbo rezultatas.

Pekine pasirodė daugybė chunveibinų šūkių, "sveikinančių" Pin Čženio suėmimą, taip pat raginimai teisti jį ir "į jį panašius".

Washingtonas. — Amerika palaipsniui ištraukia savo karines bazes iš Prancūzijos, bet turėjo vilties susitarti su Prancūzija apie galimybę naudoti tas bazes karui kilus. Dabar prieita išvados, kad ir šiuo klausimu nebus galima susitarti, kad Amerika turės pasitenkinti bazėmis kitose vietose kontinente: Belgijoje, Olandijoje, o ypatingai Vakarų Vokietijoje.

Česlovas Kudaba

Prie Dubingių ežero

Neseniai JAV lankėsi apie penkiolika Tarybų Sąjungos mokslininkų, daugiausia universitetų profesorių. Jų tarpe buvo ir jaunas (1934 metais gimęs) lietuvis aukštaitis (nuo Švenčionių) Vilniaus universiteto docentas Česlovas Kudaba.

Jis apsilankė ir "Laisvėje." Čia jį sutiko nemaža grupė Niujorko lietuvių. Svečias labai gražiai save atsirekomendavo — žodžiu, savo elgsena, savo maloniu, mielu taktu. Tai tikras Tarybinės Lietuvos intelektualas-mokslininkas. Jis—beje, moka labai gražiai ir aprašyti tai, ką matė, ką regėjo. Jis — gamtininkas, geologas ir visoks ten kitoks mokslo žmogus. Mes nuvargintume skaitytoja, jei pradėtume apie mieląjį mūsų svečią rašyti "traktatus."

Lietuvą Česlovas Kudaba pažista labai gerai. Žino jis ir Dzūkiją, ir Žemaitiją, ir Aukštaitiją, ir Kapsiją. Žemiau paduodame skaitytojams jo straipsnį, neseniai (47 numeryje) tilpusį "Tėvynės Balse" — "Prie Dubingių ežero."

Red.

—:—

Per penkiasdešimt kilometrų į šiaurę nuo Vilniaus tyvuliuoja vienas įdomesnių Lietuvos ežerų — Dubingiai. Tai ilgiausias Lietuvoje rininės kilmės ežeras: daugiau kaip dvidešimties kilometrų ilgio, o pažemėjimas — rina, kurioje yra daugiau mažų ežerėlių, — maždaug šešiasdešimties kilometrų. Krantai aukšti, stačiašlaičiai, apaugę mišku. Plauki, plauki išilgai ir užsimiršti, kad tai ežeras. Panašesnis jis į ramią upę. Iš tiesų, gal ir buvo ši pailga žemės kiaurymė upe, gal galingos vandenų čiurkšlės nuo stačių ledyno sienų išmušė tas gelmes, kurios čia yra 30, 40 ir 50 metrų. Taip bent šiuo metu geologai vaizduojasi tokių pailgų ežerų kilmę.

Dubingių ežeras ir jo apytelis, be abejo, išpopuliarės. Tai patvirtina keli piliakalniai, pilkapiai Liūtgardos miške, prie Baluošo ežero, prie Viriogalos ir kitur. Matyt, jau pirmieji mūsų krašto gyventojai rasdavo čia maisto: pasižvejodavo, medžiodavo. Ypač patrauklios rytinės ežero apylinkės. Čiaošia seni pušų retomiškiai, žavūs savo paslaptingumu. Sausos pakrantė, neblogi atabradai.

Įdomus ir vakarinis Dubingių ežero galas. Čia nors ir mažiau miško, bet pakeieivį žavi šlaitų statumas, puikūs reginiai. Dubingių ežero apylinkės turtingos istorinių paminklų, gamtinės egzotikos. Čia daug vandenų, pušų, švaraus oro, tylos. Todėl pastaruoju metu situo nuošaliu mūsų gamtos kampeliu vis labiau susidomima.

Savo artumu nuo Vilniaus Dubingiai jau pretenduoja į sostinės priemiesčio zoną. Miestui toks "žalias užnugaris" labai reikalingas. Gerėjant gyvenimui, atsiranda daugiau laisvesnio laiko, patogiau susieiti. Tad nenuostabu, jog jau atsiranda ir tokia problema—kur važiuoti. Apie tai, kur važiuoti vilniečiui, galvoja architektai, gamtininkai, miesto valdžia.

Praėjusią vasarą Vilniaus universiteto gamtos fakulteto studentai - diplomantai nusprendė detaliau ištirti Dubingių ežero apylinkes.

Paaiškėjo, kad polsiui geriausiai tinkanti rytinės dalies šiaurinė pakrantė. Ta pakrantė geriau išildoma saulės, sausesnė. Čia auga pušynai. Prie Viriogalos pasitaiko ir labai senų medžių, pavyzdžiui, Meironių pušis, keli seni ąžuolai. Be to, rytinėse Dubingių ežero apylinkėse yra ir daugiau labai gražių, patogiomis pakarantėmis ežerų. Ypač išsiskiria nemažas, pušynų apsuptas su salomis Baluošas, gražiomis pietinėmis pakrantėmis Žverno ežeras. Čia jau dabar visai vasarai įsikuria vilniečių palapinių miesteliai.

Kokie ateityje bus Dubingiai? Beje, neverta čia, turbūt, planuoti kurortų, naujų miestų. Miestas čia pat. Dubingių apylinkės labiau tinka trumpalaikiam vilniečių poilsiui. Prie Alkos, Žingių, Baluošo gali kurdintis fabrikų vasarvietės, moksleivių ir sportininkų stovyklos.

Dabartinis Dubingių miestelis, be abejo, išpopuliarės. Jau daromas projektas senajai Dubingių smuklei restauruoti. Didžiuliame pastate, matyti, bus įrengtas viešbutukas turistams, valgykla, kavinė. Miestelyje yra valčių nuomojimo stotis. Be galo malonu paplaukioti vingriu ežero kanjonu, aplankyti salas, kurių ežere, berods, 6, užkopti į Kalvino kepurės kalvą, nuo kurios atsiveria nepakartojami reginiai į ežerą, aplankyti piliakalnį. Dubingių piliakalnis didžiulėje aukštoje ežero saloje (sąsmauka atsirado neseniai)--lyg nuostabus senų ąžuolų sodas. Jis tikriausiai mena 1415 metų Vytauto Didžiojo ir Jogailos kelionę vandens keliu į naują Dubingių pilį ir kalavijuočių bei kryžiuočių nuolatinius antpuolius XIV amžiuje, ir ašaras gražuolės Barboros Radvilaitės, kuri čia ilgėdavosi karaliaus Žygimanto Augusto. Balio Sruogos dramoje "Barbora Radvilaitė" yra gražios eilutės apie šį ežerą.

Išliko pilies ir kalvinų bažnyčios griuvėsių liekanos, rūsių žymės. Piliakalnio šlaite matyti medinio vandentiekio likučiai.

Amžiaus pradžioje apie Dubingius lietuviškame laikraštyje vienas aplankęs šį kraštą savo įspūdžius taip užrašė: "Ak, jei būčiau dailininkas, tai sukurčiau lietuvišką Venerą, kylančią iš Dubingių melsvųjų plotų, o jos akis papuoščiau skaisčių šių ežerų melsvumu."

Ką gi—tai visais laikais žmogų jaudinantis grožis. Tai vieta, kuriai ateityje lemta dar labiau išpopuliarėti.

Kauno vaikų kavinėje "pasaka" — (J. Polio nuotrauka)

Rochester, N. Y.

Gruodžio 4 d. įvyko Gedimino draugystės priešmetinis susirinkimas. Buvo renkama valdyba sekantiems 1967 metams. Visa ta pati valdyba apsiėmė dar vienerius metus patarnauti: pirmininkas Petras Malinauas, vice pirm. Wm. Černauskas, fin. sekr. Ona Baganskienė, ižd. Silvestras Baganskas, prot. sekr. P. Jurkštas, iždo globėjas G. Daukas (kitų nesužinojau).

Iš raportų pasirodė, kad draugystė jau vėl gerame stovyje, viršininkai gerai dirba ir veltui ir visi baro ir kiti darbininkai vieningai ir nemokamai dirba. Daug darbo ideda J. V. Rinkevičia, A. Usavičienė, G. Daukas, P. Malinauskas, W. Zlatkus ir kiti. Dėl to draugystė gerai gyvuoja.

Penktadieniais kepa žuvį, trečiadieniais rengia pietus. Penktadieniais dirba A. Baronienė, K. Anderson, M. Trilikauskienė; trečiadieniais — K. Žemaitienė, V. Bulienė. Usavičienė, Labeikienė, O. Baganskienė. Visiems nuoširdus ačiū. Pasirodo, kad vienybė ir draugiškumas viską nugali.

Buvo pranešta susirinkimui, kad draugystė rengia pietus ir filmų rodyma sekmadienį, gruodžio 18. J. Grybas iš New Yorko atvyks su naujiausiais filmais, gautais iš Lietuvos. Bilietai jau platinami. Visi prašomi dalyvauti, visi būsite patenkinti. Pietūs bus 1 val., po pietų bus rodomi filmai.

L. Bekešienė

St. Matulaitis: kovotojas, rašytojas, literatūros kritikas, istorikas

Ištraukos iš Rojaus Mizaros pranešimo, minint šimtą metų, kai gimė d-ras Stasys Matulaitis; pranešimas įvyko Ozone Parke, N. Y., 1966 m. gruodžio 11 dieną; mitingą rengė LLD 1-oji kuopa.

Prieš rašydamas savo atsiminimus, d-ras St. Matulaitis pacitavo senovės romėnų filosofo (C. Sallustius Crispus-Krispijono) credo:

> "Visi žmonės, kurie trokšta išsiskirti iš kitų gyvų padarų, turi kiek galėdami stengtis nepraleisti gyvenimo, nieko neveikdami kaip galvijai, kuriuos gamta palenkė prie žemės, kad tiktai ėstų..."

Šito principo Stasys Matulaitis laikėsi per visą savo gyvenimą, o jis gyveno ne trumpai—apie 90 metų, — ir jis visą savo amžių rašė, mokė kitus, pats mokėsi ir kovojo.

Mums, Amerikos lietuviams, S. Matulaitis tuo brangus, kad mes jo darbais naudojomės, kad jis mums bendradarbiavo, kad jis mums padėjo.

Na, tai susipažinkime su šituo vyru, kuriam š. m. spalio 10 d. sukako šimtas metų; o jis mirė prieš dešimt metų—1956 m. balandžio 10 d. Vilniuje.

S. Matulaitis gimė 1866 metų spalio 10 d. Stebukliškių kaime, Liudvinavo valsčiuje, dabar Kapsuko rajonas, valstiečių šeimoje. Jo tėvai turėjo apie 90 margų žemės ūkį, bet, ir tai rodosi netikėtina, **Stasys gimė dar dūminėje troboje!** "Beveik šešerius kūdikystės metus pragyvenau dūminėje..." rašo jis savo atsiminimuose. Pirkioje grindų nebuvo—žodžiu, atrodė, kaip vargingiausia šeima!

Bet Matulaičiai samdydavo po du tris bernus, po dvi tris mergas ir piemenį!

Tėvai leido Stasį i mokslus. Pirmiausia, žinoma, į Liudvinavo pradinę mokyklą, o kai ją baigė — į Marijampolės gimnaziją. Iš ten 1886 m. įstojo į Maskvos universitetą studijuoti mediciną.

Jaunas studentas skaitė, kur nugriebdamas, slaptus raštus—rusų demokratų, vokiečių rašytojų, ir pas ji kilo klausimas: kodėl pasaulyje tokia nelygybė? O va, kaip jis apibūdina savo šeimoje matytus dalykus:

"Kelerius metus naujojoje troboje, kaip ir senojoje, pietus, pusryčius ir vakarienę sava šeima ir samdyta šeimyna valgė prie vieno stalo: sava—prie vieno galo iš vieno dubens (bliūdo), samdytoji—prie kito galo iš kito dubens. Valgiai būdavo viename puode ir į abu stalo galus vienodai paduodami. Bet tie patriarchaliniai santykiai palengva pradėjo keistis. Iš pradžių motina ėmė duoti pagerintą valgi atskirame kambaryje mažesniems vaikams ir man, atostogų metu namo parvažiavusiam gimnazistui, vėliau universiteto studentui.

"Paveiktas universiteto demokratinių idėjų, aš pusryčių metu atsisėsdavau prie bendro šeimos stalo, su tėvu, motina, vyresniuoju broliu ir seserimi, ir valgydavau kartu su samdyta šeimyna. Motina tam griežtai priešinosi. Pietus ji man pagamindavo atskiram kambary. Vėliau ir tėvas, ir brolis, pavalgę prie bendro stalo, ateidavo į kambariuką paragauti ko nors geresnio, ką pagamindavo man, ponaičiui, ir mažiems vaikams. Pagaliau, man baigiant universitetą, tėvas ir brolis visai nustojo valgę prie bendro stalo ir galutinai atsiribojo nuo samdytos šeimos..." (pslp. 26).

Matote, kaip vystėsi klasės, ir kaip visa tai paveikė pradėjusį visuomeniškai galvoti jauną vaikiną!

Lankydamas Maskvos universitetą, St. Matulaitis dalyvavo lietuvių studentų ratelyje, bet jis jau turėjo savitas pažiūras—jis buvo kairus, į visuomeninius reikalus žiūrėjo kitaip negu daugelis stambių ūkininkų vaikų.

Universitetą baigė 1891 metais ir tapo medicinos gydytoju.

Meskime nors trumpą žvilgsnį į ano meto gadynę Lietuvoje: kas ten darėsi? Prasidėjo lietuvių tautinis susipratimas smarkiai kilti—žinoma, pirmiausia padoresnėje inteligentijoje. Pradėjo reikštis poetai, rašytojai, visuomenininkai.

Palaipsniui atsistojo į priešakį tokie dideli vyrai, kaip V. Kudirka, J. Mačys-Kėkštas, P. Višinskis, A. Domaševičius, I. Bagdonas, poetas Maironis, rašytoja Gabrielė Petkevičaitė-Bitė, rašytoja Žemaitė, K. Grinius, na, žinoma, S. Matulaitis ir kt.

Vieni iš šios inteligentijos buvo dešinūs, kiti kairūs—St. Matulaitis buvo vienas iš pastarųjų, su dideliais palinkimais link socialdemokratų. Prūsuose ėjo du varpininkų laikraščiai—"Varpas" ir "Ūkininkas"; pirmasis buvo skirtas daugiau mažiau inteligentijai, o "Ūkininkas"—valstietijai.

Tuos laikraščius ir lietuviškas knygas reikėjo pernešti per rubežių ir Lie-

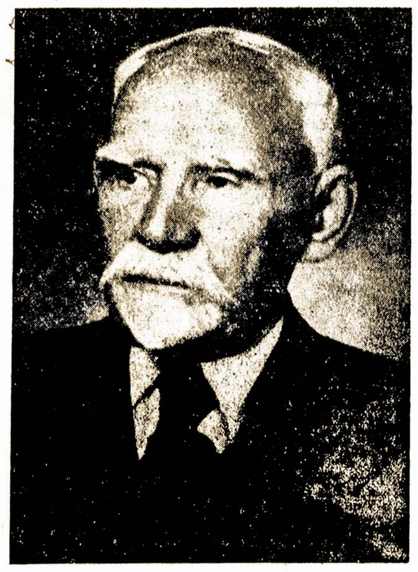

D-RAS STASYS MATULAITIS

tuvoje platinti. Ir Matulaitis buvo vienas, kuris, kaip sako Lietuvos "Komunistas," "padėjo gabenti iš užsienio tada draudžiamą lietuvišką literatūrą."

Matulaitis ne tik buvo knygnešys—**jis tiems laikraščiam rašė straipsnius, rašė brošiūras ir jas platino.**

Lietuvių tautinio atgimimo pionieriai, aišku, pirmuosius šūvius leido į carizmą, į tuos, kurie buvo pasiryžę lietuvių tautą prievarta surusinti, kurie neleido lotyniškomis raidėmis spausdinti lietuviško žodžio. Tačiau St. Matulaitis suprato, kad caristinės santvarkos nenuvers tik lietuviai, tegu jie bus ir geriausi patriotai, negalės, reikėjo organizuoti darbo žmones — darbininkus, tarnautojus, inteligentus—į tarptautinę organizaciją, į social-demokratų partiją. 1896 metais Viliniuje įvyko Lietuvos Social-demokratų partijos I-asis suvažiavimas, kuriame S. Matulaitis buvo delegatu. Vadinasi, jis buvo vienas LSDP steigėjų.

Grįžęs iš Maskvos universiteto, jaunas daktaras apsigyveno Jiezne, bet praktika buvo kebli: neturėjo patyrimo žmonėms gydyti — viskas, ką žinojo, tai tik iš knygų. Mediciniškų instrumentų taip pat nebuvo už ką įsigyti. "Teturėjau, sako jis, tik stetiskopą, plaktuką ir plesimetrą."

Greta to, žmonės nebuvo prie daktarų "pripratę"— daugelis jų dar tebetikėjo visokiom raganom, užkalbėtojams, "šaptūnams," šundaktariams, o ne gydytojams. Daktaras manė Jiezne prieiti su socialistiniu žodžiu prie žmonių, bet pasirodė negalima.

Jo žodžiais: "Pažinęs tamsius čionykščius sodiečius, pamačiau, kad čia nebus galima užmegzti su jais ryšių, žadinti juose tautinę sąmonę ir kultūrą..." Nusiminęs, St. Matulaitis 1891 metais parašė tokį eilėraštį:

Ar žinai tu tą šalį, kur vergai gyvena,
Kur spindulys liuosybės užgeso iš seno,
Kur brangiąją liuosybę naudoti tegali
Vien tiktai plėšikai, ką skriaudžia tą šalį?

Ar žinai tu tą šalį, kur geist apšvietimo
Laiko už pikta, už nusikaltimą,
Kur iškilmaus jausmo žmonėse nerasi,
Kur žemiausius tur' norus ir vergišką dvasią.
Kur meilę ir teisybę po kojų pamynė?
Ar žinai tu tą šalį?—Tai mano tėvynė!
Štai dėl ko man liūdna, dėl ko sopa širdį,
Kad šalies tos, vergų tų negaliu užmiršti.

Eilėraštis, kaip matome, mažai turi poezijos, bet jis labai liūdnas ir nuoširdus.

1892 metais Matulaitis parašė kitą eilėraštį — jau šaukiantį liaudį į kovą. Tai pats geriausias jo eilėraštis, ir aš nežinau, ar kas nors anksčiau lietuvišku eilėraščiu buvo tokiais žodžiais prabilęs į liaudį:

Broliai, pakol jaunystė dar mūs širdis šildo,
Neduokim jojoms ataušti!
Stokim į darbą, tegul išsipildo
Visi mūs norai geriausi!

Eikim vergystės pančius daužyti,
Nelaisvės jungą numesti!
Jau vergams laikas liuosybę pažinti,
Laikas jau sprandus ištiesti.

Eikim nugriauti tamsos karalystę!
Gana jau ji viešpatavo:
Tegul šviesybę vėlei išvysta
Tie, kurie tamsybei tarnavo!

Eikim suminti didžiūnų didybę,
Sutrint galybę mamonos;
Tegul tik mokslas, dvasios iškilmybė
Aukština žmones.
Eikim veidmainių lukštą suardyti,
Parodyt tikrą siekį;
Tegul kiekvienas galės pamatyti,
Į ką jie tiki!

Broliai! Kaip vienas visi susitokim,
Tenesulaiko mūs kliūtys,
Drąsiai už laisvę, teisybę kovokim,
Nesibijokim žūties.

Jei mes pražusim, darbas pradėtas
Negal pražūti!
Mūs pasekėjai stos į mūs vietą, —
Bus, kaip tur būti.

S. Matulaitis, turėjęs kaip gydytojas artimų ryšių su eiliniais darbo žmonėmis, žinojo, kaip juos išnaudoja ne tik miestuose kapitalistai, kaime dvarponiai ir turtingi ūkininkai; jis matė, kaip juos plėšia, išjuokia laikydami tamsybėje dvasininkai, kunigai. Ir jis nusitarė prieš jų biznį ypatingai aštresnę kovą vesti.

Susipažinkime su vienu epizodu. Jo žodžiais:

"Ūdrijos... klebonas kunigas Grincevičius buvo mano senas pažįstamas. Vikariaudamas Kalvarijoje, jis gana aktyviai dalyvavo platint iš užsienio gabenamas lietuviškas knygas ir laikraščius, ir nors savo veikloje vadovavosi klerikalų devizu, būk lietuviškumo atgijimas — tai pirmoje vietoje katalikybės atgijimas," tačiau to nusistatymo griežtai nesilaikė.

Jis rūpinosi ne tik klerikalinėmis knygomis, bet ir pasaulietinio turinio literatūra. Nepaisant to, jis mulkino sodiečius, kaip ir kiti kunigai!

Kartą, man pas jį atsilankius, dar jam Kalvarijoj vikaraujant, moteriškė atnešė rublį mišioms užpirkti. Kunigui paklausus, "ant kokios intencijos," ji paaiškino: "Kaimynė nuolatos leidžia savo kiaules į mano daržą ir padaro man daug žalos. Prašau, kunigėli, atlaikyk mišias, kad dievas duotų jai dvasią šventą ir ji paliautų kiaules leidusi į mano daržą."

(Bus daugiau)

Veliuonos ir Peštros pilys

Veliuonos ir Peštvės pilys, šalia Kauno pilies, buvo vienos pačių stipriausių lietuvių tvirtovių panemunėje, kovojant prieš kryžiuočių veržimąsi į Lietuvos gilumą. XIII-XIV amž. jos kartkartėmis buvo kryžiuočių sunaikinamos, bet greit lietuvių vėl atstatomos. Senovės kronikose abi tos pilys dažnai minimos kartu. Tik Veliuonos pilis ankstyvuoju jos istorijos periodu vadinama Junigedės vardu.

Veliuonos ir Peštvės pilis pirma kartą iškelia į istorijos šviesą Prūsijos kronikininkas Petras Dusburgas. Jis savo Prūsijos žemės kronikoje rašo, kad karingas kryžiuočių magistras Meinekė jau 1293 m. su didele raitelių kariuomene isibriovęs giliai i Lietuva ir sudegines abieju minėtuju pilių priešpilius. To paties kronikininko teigimu, 1318 m. prie Junigedės ir Peštvės pilių su didele kariuomene atžygiavo Prūsijos maršalas Henrikas von Plockas, tačiau nė jis negalėjo tu pilių užimti, tik sudegino jų priešpilius ir sunaikino ka tik ten suvežtą gausų derliu.

Atkakli ir kruvina Veliuonos ir Peštvės pilių įgulų kova su kryžiuočiais minima ir daugelyje kitų XIII-XIV amž. kronikų.

Šių pilių istorijoje vieni dramatiškiausių buvo 1363 metai. Ta skaudu lietuviams istorijos įvyki plačiai yra aprašę Prūsijos kronikininkai Vigandas ir Šlutzas. Tu metu pavasari, sunaikines neseniai Kestučio pastatytąją Nevėžio žiotyse Naujoją Kauno pilį ir Nemuno tiltą su dviem bokštais, kryžiuočių magistras Vinrichas von Kniprodė su savo kariauna sustojo prie Peštvės ir Veliuonos pilių. Pirmiausia jis pasirvžes užimti Peštvės pilį. Tam tikslui pasiuntes Ragainės komtūra Henrika von Šeningena, kad jis prikalbėtu minėtosios pilies įgulą pasiduoti. Peštvės pilies vadas paprašes keliu dienu laiko apsimąstyti. Mat, Peštvės pilies įgula tikėjosi per tą laiką sulaukti Kęstučio pagalbos. Neatvykus pagalbai, pilies gynėjai naktimis nežymiai pasitraukė su visu savo turtu, kurį jie įstengė pasinešti. Kai tvirtovėje viskas nurimo, magistras davė įsakymą pulti. Apšaudę akmensvaidžiais ir nesulaukę jokio pasipriešinimo, kryžiuočiai pasistatė prie sienų puolamusius laiptus ir sulipo į pilį. Atradę pilį tuščią, kryžiuočiai pą sudegino ligi pat pamatų.

Sunaikines Peštvės pilį, magistras Vinrichas von Kniprodė pasiuntė savo maršala prie Veliuonos tvirtovės, kuri, anot kroniknininko Šliutzo, dėl savo patogios vietos buvusi jau trečia kartą atstatyta. Prie Veliuonos pilies kryžiuočiai sutiko didesni pasipriešinima, negu tikėjosi. Riteriai akmensvvdžiais ir sienlaužiais šturmavo Veliuona dvi dienas be pertraukos. Nepaiėgdami jos užimti, trečiaja diena kryžiuočiai Veliuonos pili padegė. Pilies vadas Goštautas, matydamas, kad įgula nebegalės atsispirti, paprašė nežudyti ir paimti visus i nelaisve. Gaves pažada, vadas su įgula nutraukė pasipriešinima. Tačiau kryžiuočiai savo pažado netesėjo. Sužvėrėję grobikai išžudė beginkle jiems pasidavusią įgula kartu su jos vadu. Veliuonos pili kryžiuočiai sunaikino ligi pat pamatu.

Po šiu tragišku įvykiu Peštvės pilis rečiau beminima istoriniuose šaltiniuose. O Veliuonos pilis vėl buvo greit atstatyta. Jau 1367 m. kryžiuočiu gaujos vėl išsiruošė prie Veliuonos, kuri, besiartinant priešui, načiu lietuvių buvo sudeginta.

Veliuonos tvirtovė dar ilgai išlaikė savo gynybine reikšme. Kaip viena pačiu žymiausiu panemunės užtvaru prieš ordino riterių veržimasi i Lietuvos gilumą, Veliuonos pili atstatė Lietuvos Didysis kunigaikštis Vytautas. Kokią didelę reikšmę jis jai teikė, matyti jau ir iš to, kad, tą tvirtovę atstatant, pats asmeniškai dalyvavo, ją matavo ir davė reikalingus nurodymus.

Veliuonos ir Peštvės pilių istorija yra lietuvių atkaklios ir kruvinos kovos su kryžiuočiais už savo laisvę pavyzdys.

A. Nezabitkauskas
Šiaulių "Aušros" muziejaus fondų vedėjas

Brockton, Mass.

Majoras Vincent Wallen, Rožės ir Antano Wallen sūnus, dainininkės Aldonos Downing brolis, dabar Filipinu sostinėje Manilojе proto ligonius gydo. Jis yra baigęs Bostono universiteta.

Prieš keleta metu jis su savo šeima buvo Jungtiniu Valstiju valdžios išsiustas i Japoniia, kur Jungtiniu Valstiju orlaivyno bazės ligoninėje protinius ligonius gydė. Dabar jis jau randasi Jungtinių Valstiju militarinėje bazėje — Clark Base — Manilojе ir ten gydo proto ligonius, atvežtus iš Pietrytinės Azijos.

Apie tai plačiai aprašė ir jo paveikslą idėjo "Brocktno Enterprise."

-:- -:- -:-

LDS 7 kuopos sergantieii nariai: Matthew Wallant, Montellio Bakers savininkas, turėjo labai sunkią operaciją, dabar jau namie, 16 Arthur St.

Algirdas Vaitekūnas yra Phaneuf ligoninėje, pergyveno operaciją. Atrodo, kad operacija gerai pavyko.

Ligoniams linkiu laimingai pasveikti.

-:- -:- -:-

Lietuvių Namo Draugovė rengia banketą naujiems 1967 metams pasitikti. Ivyks šeštadienį, gruodžio 31, savoje salėje, 668 No. Main St. Pradžia 8 val. vakare. Įėjimas $3.50.

Prašo visus lietuvius dalyvauti.

Geo. Shimaitis

Worcester, Mass.

Sėkmingas Aido choro banketas

Gruodžio 4 d. įvykęs Aido choro banketas buvo sėkmingas. Saulėtas rudeninis oras irgi pasitarnavo. Publikos buvo daug.

Prie vaišių trumpą dainų programą pateikė Onutė Dirvelienė, Jonas Sabaliauskas, Albinas Daukšys ir jų talkininkė pianistė Helen Smith. Aido choro vardu visiems širdingai dėkojame.

Aukojo F. Petkūnas $10, J. Laurušaitis — $5. Dainos mylėtojas ir K. Daugela — po $3.50, J. Sabaliauskas — $1.50. V. Žitkus — $2. J. Jaskevičius. J. Vaškys ir J. Deksnys—po $1.

Dovanu atnešė sekami: J. Demikienė. M. Yucienė. V. Nekrosienė. Dainos Mylėtojas. L. Ausiejienė. M. Šiunėnienė. M. Žalimienė. K. Sabaliauskienė. M. Meškienė. A. ir B. Kuliešiai. Širdingas jiems dėkui.

Choro laikinos atostogos

Priartėjus žiemos šventėms, daugelis vyksta i svečius, o kiti tikisi svečiu sulaukti. Todėl Aido choro namokos pertrauktos tūlam laikui.

Šia proga linkiu visiems aidiečiams. Aido rėmėjams, organizaciju nariams ir programu lankytojams sėkmingai ir linksmai praleisti žiemos šventes, laimingai sutikti naujuosius 1967 metus.

M. S.

Binghamton, N. Y.

Neužmirštamas atsiminimas

Skaitant "Laisvėje" aukotoju vardus sukėlimui $10.000 randi ir L. Žemaitienės vardą su stambia suma iš Hartford, Conn., ar nuo parengimo ar asmeninę auka.

Minėta draugę, pilną energijos ir pasišventimo, teko pažinti prieš 30 metu. Keturi draugai, pasiėme atostogas ant savaitės, nusitarėme pavažinėti ir pasimatyti su lietuviais kitu miestu. Tai A. Navalinskas, Petrauskas, Bakšas ir aš. Atsilankius pas Žemaičius, Navalinska ir mane pasiliko nakvynei ir skaniai pavaišino be jokio atlyginimo. Smagu sutikti tos pačios idėjos draugus. Drg. Navalinskas nuolat prisimena ta mūsu viešnagę ir Žemaičius. Dabar jis ligoninėje sunkiai serga. Aš dar galiu rašyti, tai noriu Žemaičiams nuoširdžiai padėkoti už draugišką ir šiltą priėmimą. Linkime jums tvirtos sveikatos ir energijos laikytis tos pačios garbingos idėjos.

J. Vaicekauskas

-:- -:- -:-

Vaišės ir filmai iš Lietuvos

LDS 6 kuopa ruošia filmų rodymą ir vaišes šeštadienį, gruodžio 17. Filmus rodys Jonas Grybas, atvykęs iš New Yorko. Taipgi bus pagaminta skanių užkandžių.

LDS 6 kuopos rengimo komisija ir kai kurie jos nariai ryžtingai darbuojasi, kad šioje sueigėlėje visi dalyviai būtų pilnai patenkinti. Pobūvio vieta — First Ward American Legion salėje, kampas Grace ir Clinton St. Pradžia 6 valandą vakare. Įėjimas (dovana) $2.00 asmeniui.

Širdingai užprašo visus atsilankyti rengimo komisija per — **Ona Wellus**

Motiejus Klimas

Kelionė iš New Yorko ligi Bostono užėmusi du metus

Pradėjus jausti skausmus kairės kojos klube, teko kreiptis prie New Yorko apylinkės medicinos ir kaulų gydytojų. Visi pripažino, kad turiu klubo sąnarių "Osteo Arthritis", ir gavau patarimus eiti pas juos porą kartų per savaitę įvairiomis elektrinėmis priemonėmis skaudamą kaulą kaitinti. O patį mane šėrė saujomis įvairiausių piliulių. Be to, dar buvo įsakyta, kad kas trys mėnesiai eičiau į ligoninės laboratoriją ištyrimui mano kraujo ir šlapimo sudėties, ir tyrimo pasekmes priduoti jiems, kad iš to jie galėtų spręsti mano ligos stovį ir kokiomis piliulėmis mane toliau šerti.

Pildant jų potvarkius, skausmai mano klube ne mažėjo, o didėjo. Kai kurie gydytojai patarė, kad jei vaistai negelbsti, tai pasiduoti operacijai, kurios keliu sugydys klubo sąnarį taip, kad bus tik vienas kaulas, sąnario neliks ir negalėsiu kojos per klubą lankstyti, bet skausmai daugiau nekankins.

Kitas būdas: įdėti į kaulą dirbtiną sąnarį, tuomet galėčiau koją lankstyti. Bet tuo pat kartu įspėjo, kad operacija labai rizikinga. Jeigu operacija nepavyktų, nes kartais kūnas atsisako priimti ką nors jam svetimą, mėgina išmesti iš savęs panašiai, kaip rakštis mėginama pašalinti pūliavimo būdu, tuomet kitokios išeities nėra, kaip tik nupiauti koją.

Na, pamaniau, to jau per daug. Verčiau mirti, o ne kojos netekti. Nusprendžiau kreiptis į chiropraktą. Ištyręs mano kaulų padėtį chiropraktas patarė man kreiptis į ligoninę Denver, Colo. Ten tai tikrai pagelbėsią.

Anot patarlės: "Skęstantis ir už britvos griebiasi." Taip ir aš. Medicinos gydytojai negelbsti. Reikia išmėginti chropraktiką. Kad tik atsikratyti nuo skausmų.

Nuvykau į Denverį. Miestas atrodo gražus, švarus. Kadangi jis stovi daug aukščiau vandenyno, tai ir oras lengvas. Šiaurvakarinis miesto šonas apsuptas Rockie kalnais, kurių aukštis siekia 14,000 pėdų virš vandenyno, viršūnės padengtos baltutėliu sniegu.

Kuomet skausmai kankina, nemaloni nė puiki gamtos išvaizda. Nuo aerodromo gaunu taxį, kuris veža mane ligoninėn. Iš lauko ligoninės pastatai atrodo puikiai, dideli, trijų aukštų. Ant vieno pastato viršaus įsteigta vieta mažiems vaikams, kad ir žiemos metu gautų daug saulės šviesos. Sienos ir stogas stikliniai. Žiemos laiku apšildoma garu. Viduje ligoninė įrengta moderniškai — su įvairiausiomis mašinomis masažavimui, braukymui, sąnarių taisymui. Pripildyta įvairaus amžiaus sveikatos ieškančiais žmonėmis, daugiausia jauno amžiaus, kuriuos kankina "multiple sclerosis." Vieni vaikščioja su pagalba kūjokų, kiti važinėjasi sėdėdami ratukinėse kėdėse. O dar kiti tik guli lovose, negalėdami sau niekuo pasigelbėti. Tai bjauri liga, prieš kurią medicina bejėgė. Skaudu žiūrėti į tuos jaunuolius. Šioje ligoninėje juos įvairiais būdais mankšto, maudo. Bet ar nors vieną tokį pagydė, neteko sužinoti. Kalbant su jais, jie sako, kad jiems ši ligoninė kiek gelbsti.

Pirmoms dienoms mane pervarė per keletą gydytojų, nuėmė X-ray, tyrinėjo kraują ir širdį. Sprendimas: turiu išbūti 6 savaites, tai tikrai pasveiksiu. Na, gerai, manau, būčiau kad ir dvyliką savaičių, kad tik mane skausmai apleistų. Bet kaip tik priešingai: skausmai ne mažėja, o aršėja. Grįžtu namo nusivylęs.

Galvon lenda klausimas, kas toliau? Nejaugi reikės gyvenimą baigti skausmuose? O gal vėliau negalėsiu nė vaikščioti?

1964 metų spalio mėnesį New Yorko laikraščiuose pasirodė tokia žinutė: Tarybų Sąjunga paskelbė Kaukazo kalnų ir Juodosios jūros kurortų ir sanatorijų atidarymą svetimšaliams. Kyla mintis: Jei tiek išmėginau, niekas negelbėjo, tai gal tų sanatorijų mineraliniai vandenys pagelbės. Reikia išmėginti. Sumanyta—padaryta. Praleidau 30 dienų Kaukazo sanatorijose, pagalbos nuo skausmų vis nėra. Išvykau į tas sanatorijas kad ir su skaudama koja, bet grįžau namo pasiramsčiuodamas lazdele. Vėl skaudus smūgis. Nusiminęs leidžiu laiką, nėra ko daugiau daryti.

Nors ir su skausmais kojoj, bet dar vis dirbau dirbtuvėje. Vieną kartą nuvažiuoju į krautuvę Patersono mieste gauti reikalingų dalykų dirbtuvei, kurioje dirbau. Tos krautuvės savininkas, jau senyvo amžiaus žydų kilmės, labai daugiškas žmogus, klausia mane, kas yra, kad aš šlubuodamas vaikštau. Jam sakau, mano klube artritis ir niekur jokios pagalbos negaunu. Jis man sako: Paklausyk manęs, aš tau duosiu adresą gydytojo Bostone. Jis tau pagelbės. Jeigu tu tiki dievu, jis tau nepagelbėjo, o šis gydytojas tikrai pagelbės. Šis gydytojas darė operaciją lygiai tokią garsiam aktoriui Arthur Godfrey 1959 metais. Štai jo adresas, ir štai adresas mano giminaičio, gyvenančio Great Necke, nuvažiuok pas jį įsitikinti. Jam davė operaciją ant vieno klubo prieš 11 metų ir buvo pilnai susveikęs. Prieš porą metų prisiėjo pergyventi tokią operaciją ant kitos kojos klubo. Dabar geral vaikšto ir golą žaidžia. Bet žinok, kad po operacijos turėsi vaikščioti ant kūjokų metus laiko. Kuo greičiausiai parašyti tam gydytojui laišką prašydamas paskirti laiką pasimatymui.

Be jokio atidėliojimo parašiau laišką tam gydytojui. Gavau nuo jo sekretorės paskirtą dieną pasimatymui, bet reikia išlaukti 6 mėnesius, nes visas tas laikas jau užpildytas pasimatymui su gydytoju. Ką gi bedarysi, reikia laukti. Atėjo paskirtoji diena.

Orlaiviu nuskrendu į Bostoną. Gydytojas atrodo labai paprastas, neišdidus, malonus. Ištyręs mane, pasako, kad operacija tikrai pagelbės, bet turėsiu turėti daug kantrybės. Reikės vaikščioti su kūjokų pagalba 6-12 mėnesių. Jeigu noriu, kad daryčiau operaciją, turėsi laukti apie 6 mėnesius laiko. Bet aš tau patarčiau kad bile kuris gydytojas iš mūsų "tymo" tau darytų operaciją. Jie taip pat geri, kaip ir aš. Jeigu man būtų reikalinga tokia operacija, vienas iš jų tai atliktų, nes aš negalečiau pats save operuoti. Patariu tau be jokio atidėliojimo pasiduoti operacijai.

Aš su juo sutikau. Man paskyrė gydytoją William H. Harris. Bet vis tiek man prisiėjo laukti pusantro mėnesio laiko. Buvau operuotas rugpiūčio 19 d. Ligoninėje per 3 dienas darė man įvairius tyrinėjimus, ar aš atlaikysiu tą operaciją. Po operacijos man jautėsi, kad mano visi skausmai, kurie mane kankino per porą metų, pasiliko operavimo kambaryje.

Po operacijos kuomet jau buvau sutvirtėjęs, pradėjau teirautis, ar yra daugiau asmenų tuo kartu ligoninėje, kuriems buvo reikalinga tokia operacija. Man slaugės aiškino, kad tame aukšte yra apie 15 asmenų. Iš jų visų aš buvau seniausias. Dauguma įpusėję savo mažių. Moterų daugiau, negu vyrų, kurie yra pribuvę iš įvairių Amerikos valstijų. Vienas net iš Pietų Amerikos, Columbijos respublikos.

Su kai kuriais man teko kalbėtis. Man labiausiai buvo įdomu žinoti, kas jiems patarė kreiptis į šią ligoninę. Nuo visų, su kuriais teko kalbėtis, gavau atsakymą, kad jiems draugai patarė. Tik vienas vyras apie 42 metų amžiaus iš North Carolinos sakė, kad jo gydytojas, kuris jau du kartu jam darė operacijas, ir jos buvo be pasekmių, jam pasakė: "Aš tau negaliu gelbėti, turi būtinai važiuoti į Bostoną." Man nuvykus į ligoninę šis vyras jau buvo dvi savaites po operacijos, o kuomet apleidau ligoninę, jis kaip tik iš lovos atsikėlęs slaugės buvo pratinamas vaikščioti.

Visą laiką būnant ligoninėje neteko matyti, kad būtų naudojamos nors kokios elektros priemonės sąnariams kaitinti. Jeigu yra reikalas, vartoja "hot packs" — maišelius, pripildytus smėliu. kuriuos įkaitina ir uždeda ant skaudamos vietos skausmui sumažinti.

Gydytojas Otto E. Aufrane 1962 m. parašė knygą **"Constructive Surgery of the Hip."** Knyga skiriama daugiau kaip vadovas gydytojams, darantiems tokias operacijas. Įžanginiame straipsnyje jis aprašo kaip šeši jauni gydytojai, dirbanti ligoninėje, mato, kaip daugelis žmonių kankinasi skausmuose su tokiomis ligomis, o tikros pagalbos jiems nėra. Jie pradėjo galvoti, kad ką nors reikia daryti, kad pagelbėtų tiems žmonėms, tokiomis ligomis sergantiems.

Dr. Otto E. Aufrane aprašo, kad per 24 metus ligi 1962 metų šis jų tyrimas yra padaręs daugiau kaip 3,000 tokių operacijų. Iš pradžių turėjo daug nesekmingų operacijų. Iš nepasekmingų jie mokėsi.

Operacijos pasekmės daug priklauso nuo asmens amžiaus, sveikatos ir gero kaulų stovio. Jeigu kaulas minkštas, trapus, tai negalima tikėtis, kad pasekmės būtų geriausios.

Trumpai, nuostabiai

Sutraukoje žinių apie Thanksgiving pietus "New York Times" iškalbiai, nekaltai apsakė visą mūsų gyvenimą.

"Kai kurie valgė kalakutienę nuo indų ant baltų staltiesių; kiti jį valgė nuo blėtinių lėkščių Vietnamo raistuose. Vieni žiūrėjo linksmą paradą ant Broadway; kiti dėvėjo juodai ir maršavo už taiką. Kai kurie ėjo bažnyčion, kiti futbolo žaismės žiūrėti... Tai buvo 1966 metų Thanksgiving".

Žalieji ežerai prie Vilniaus — (J. Sabo nuotrauka).

So. Boston, Mass.

Radijušas išgarbino Smetoną

Gruodžio 4 d. užsukau radiją paklausyti J. Romano programos. Nagi girdžiu kad pradėjo garbinti Smetoną, aiškino, koks jis buvęs geras Lietuvos prezidentas.

Kėlė jis Smetoną į padanges, nieko neprisimindamas, kad jis nebuvo išrinktas prezidentu, kad jis buvo smurto pagalba valdžią pasigrobęs ir savo kruviną diktatūrą įsteigęs. Smetonos metu baisiai engė mažus ūkininkus, kuriems teko prasiskolinti ir kurių daugelis iš varžytinių neteko savo ūkių.

Smetona visai nesugebėjo valdyti Lietuvą. Lenkų ponai buvo pasigrobę Lietuvos sostinę Vilnių ir visą apylinkę. Smetona atidavė vokiečiams hitlerininkams Klaipėdą. Jis baigė skurdinti Lietuvą. Tai toks buvo Smetona, kurį dabar radijušas Romanas dar vis tebegarbina.

Kai pirmoji grupė ruošėsi aplankyti Lietuvą, tuomet Romanas sakė, kad nuvažiuoti Lietuvon galės, bet kad galėtu grįžti Amerikon, visai neužtikrinta. O kas atsitiko? Visi nuvažiavę aplankė savo gimines ir patenkinti namo grįžo, niekas nebuvo sulaikytas.

Smetonos garbintojui vistiek nenusisekė atkalbinti norinčius aplankyti gimtinę Lietuvą. **J. B.**

Cleveland, Ohio

Gruodžio 3 d. įvyko kuopos metinis susirinkimas, kuriame atlikti visi užsibrėžti kuopos reikalai; pravesti Centro komiteto balsavimai; išduoti raportai iš įvykusios pramogos su gražiomis pasekmėmis; išrinkta kuoops valdyba 1967 metams: pirm. — Anna Gendrich, fin. sekr.—J. Žebrys, užrašų sekr. — J. Petraus, ižd. — J. Krasnickas, korespondentas — J. Žebrys.

Nutarta pasveikinti "Laisvę" ir "Vilnį" švenčių proga, pasiunčiant abiem po $10.

Nutarta surengti margučių balių atvelykio dienoje, tai yra kuopos tradicija tą dieną rengti pramogas, kurios visuomet duoda geras pasekmes.

Tėmykite apie tai vėlesnius pranešimus. Be to, šiame susirinkime virš 20 narių pasimokėjo duokles už sekančius metus.

Iš kuopos sekretoriaus pranešimų paaiškėjo, kad už 1966 m. duokles užsimokėjo 114 narių, bet 5 iš jų jau mirę. Reiškia, kad užpildyti jų vietas, turime bent tiek naujų narių įrašyti. O tai yra galima, rodos, ir be didelių pastangų.

Gruodžio 4 d. drg. A. Taraška aplankė mus su Lietuvos filmais, kuriais mūsų skaitlinga publika buvo patenkinta. O kitą dieną sudarėme sąlygas parodyti filmus ir mūsų apylinkės lietuviams ūkininkams, kurie irgi buvo patenkinti.

J. Žebrys .

Clifton, N. J., areštuotas Paul Kavanaugh, 24 metų, įtartas nužudyme žmonos praėjusio vasario 24 d.

MIAMI, FLA.

Sveikiname su naujaisiais 1967 metais visus L.L.D. narius ir visus geros valios žmones. Linkime, kad taika pasaulyje užviešpatautų ir laimė žydėtų.

—Am. Lietuvių Literatūros Dr-jos 75 kuopos valdyba

ŠVENČIŲ SVEIKINIMAS

Sezono švenčių proga sveikiname visus Massachusetts valstijos draugus, taipgi ir naujai susipažinančius draugus Miamyje ir apylinkėj. Taipgi visas gimines, gyvenančius Amerikoje ir Tarybų Lietuvoje. Linkime visiems stiprios sveikatos ir daug sekmės.

Mary ir Frank Kvetkas,
Miami Beach, Florida

SVEIKINU SU ŽIEMOS ŠVENTĖMIS IR NAUJAISIAIS METAIS!

Visus gimines, draugus ir pažįstamus šioje šalyje ir Lietuvoje, taipgi ir "Laisvės" personalą. Visiems linkiu daug laimės ir sveikatos 1967 metuose. Lai būna pravesta pastovi taika pasaulyje!

Anna Daukus ir šeima
Detroit, Mich.

SEZONO SVEIKINIMAS

Aš, Anna Phillipse, po tėvais Rinkevičiūtė, kilusi iš Gurčiskių kaimo, Rudamino parapijos, sveikinu visas gimines ir visus "Laisvės" rėmėjus su žiemos šventėmis ir naujaisiais metais.

Anna Phillipse,
Stamford, Conn.

CLEARWATER, FLA.

Sveikinimai ir širdingiausi linkėjimai sulaukti linksmų žieminių švenčių ir Naujųjų Metų visai mano šeimai, giminėms, draugėms, draugams ir visiems prieteliams ir Liet. Literatūros Draugijos 45 kuopos nariams, susiedijoje gyvenantiems.

CLARA STASIULIS

ST. PETERSBURG, FLA.

Su žieminėmis šventėmis ir Naujais Metais sveikiname visus LLD 45 kuopos narius, geros valios prietelius ir visus tolimus svečius, kurie lanko mūsų pramogas ir tuos, kurie dar lankysis.

LLD 45 Kp. Valdyba

Svogūnai gydo

Svogūnai vartojami ne tik kaip prieskonis patiekalams; jie pasižymi taip pat puikiomis gydomosiomis savybėmis, kurias pastebėjo dar prieš tūkstantį metų garsus viduramžių mokslininkas Avicena. Liaudis nuo seno svogūnais gydo įvairius pūlinius, šviežiomis jų sultimis naikina karpas

Yra žinoma, jog žaizdos, pateptos svogūnų sultimis, greitai gyja. Patrynus jomis sutrenktą vietą, sumažėja skausmas. Acto rūgštyje pavirintų svogūnų kompresu šalinamos nuospaudos. Čekų liaudies medicinoje svogūnai vertinami, kaip stimuliuojanti priemonė, gerinanti savijautą. Manoma, kad svogūnai stiprina klausą ir regėjimą. Svogūnų nuoviros naudingos, gydant įvairius išbėrimus. Kai kuriuos grybelinius susirgimus liaudies medicina taip pat sėkmingai gydo svogūnais. Remiantis liaudies patirtimi, sukurta daug medicininių preparatų iš svogūnų.

Kuo paaiškinti gydomąsias svogūnų savybes? Svogūnuose esti fitoncidų — lakiųjų medžiagų, pasižyminčių antimikrobiniu poveikiu. Tarybinis mokslininkas B. Tokinas nustatė aukštą fitoncidų, esančių kai kuriuose augaluose, aktyvumą. Jų tarpe—svogūnai ir česnakai, kurie, kaip ištirta, yra stipri priemonė prieš užkrečiamas ligas.

Profesorius N. Charčenka yra pasiūlęs iš svogūnų du fitoncidinius preparatus — alilcepą ir alilglicerį. Pirmasis vartojamas žarnynui nusilpus, esant storosios žarnos uždegimui, juo gydoma aterosklerozė ir sklerozinė hipertonijos forma.

Alilglicerio taikomas kai kurioms moterų ligoms gydyti. Svogūnai plačiai vartojami buityje, kaip šlapimą varantis vaistas. Mokslinėje medicinoje jie taip pat laikomi gera priemone prieš avitaminozes. Svogūnuose yra vitaminų C ir B, provitamino A (karotino), o svogūnų laiškuose — dar vitamino B/2. Tačiau negalima pamiršti, jog aktyvios yra tik šviežios svogūnų sultys, kol jose išlikę fitoncidai.

Sloguojant irgi padeda svogūnai, patepus jų sultimis nosies šnerves. Siaučiant gripo epidemijai, patartina vartoti daugiau svogūnų — organizmas tampa atsparesnis prieš šią ligą, nors, susirgus gripu, svogūnų sultys nebepadeda, nes gripo virusai yra atsparūs svogūnų fitoncidams. Kosuliui ir silpnam bronchitui gydyti buityje vartojami svogūnai su medum. Jų sultys tirpdo akmenis ir smėlį inkstuose. 1930 metais buvo nustatyta, kad svogūnai sumažina cukraus kiekį kraujyje. 1957 metais iš svogūnų buvo išskirtas manitas — produktas, vartojamas diabetikų racione. Sergantiems cukrine liga, rekomenduojama svogūnų dieta: švieži svogūnai ir sriuba iš pakepintų svogūnų. Žinoma, jie nepakeičia vaisto — insulino, bet pradinėje stadijoje tokia dieta labai padeda. Nusilpus šlapimo pūslei, rekomenduojama kasdien valgyti trintų svogūnų su obuoliais ir medum. Susirgus kokliušu, vaikams patartina keliskart per dieną duoti virtų su medum svogūno sulčių. Svogūnais varomi kirminai (juos valgyti reikia prieš valgį, kartais su silke).

Liaudies kosmetika nuo seno vertina svogūnų sultis, kaip priemonę, skatinančią plaukų augimą. 1-2 kartus per savaitę plaukai ištrinami šviežiomis svogūnų sultimis, paskui aprišama rankšluosčiu, o po 1-2 valandų galva plaunama su muilu. Ši paprasta priemonė ne tik stiprina plaukus, bet ir naikina pleiskanas. Plaukai darosi švelnūs, įgauna gražų blizgesį. Rekomenduojamas taip pat tepalas iš svogūnų sulčių, medaus, vaško ir baltųjų lelijų. Jis apsaugo veidą nuo raukšlių ir pašalina jau atsiradusias. Svogūno sultys pašalina ir strazdanas.

Cheminė svogūnų sudėtis gana sudėtinga. Be fitoncidų ir vitaminų, juose labai vertingas yra eterio aliejus. Būtent jis teikia svogūnams aštrų kvapą bei skonį ir erzina akių gleivinę. Į eterio aliejaus sudėtį įeina lakieji fitoncidai. Gavus gryną svogūnų eterio aliejų, bus gautas puikus gydomasis produktas, nes daugelio augalų lakieji fitoncidai stipriau veikia mikroorganizmus, negu jų sultys. Šią problemą dabar ir sprendžia mokslininkai. Čekoslovakijoje jau išrastas būdas eterio aliejui gaminti iš svogūnų ir česnakų. Mūsų šalyje sukurtas prietaisas lakiesiems fitoncidams gauti.

Šviežiuose svogūnuose esti didžiausias kiekis fitoncidų, paskui jie palaipsniui nyksta. Kuo svogūnai aštresni, tuo daugiau jie turi eterio aliejaus, todel tokie svogūnai ypač vertinami kulinarijoje ir medicinoje.

Kasdien saikingai vartoti svogūnus labai naudinga ir sveika visam žmogaus organizmui. Bet gausiai valgant, jie gali pakenkti. Sergant skrandžio, kepenų ir inkstų ligomis, svogūnus reikia vartoti atsargiai, pasitarus su gydytoju. ("V. L.")

Sveikinimas

Proga metinių švenčių—Kalėdų ir Naujų Metų — sveikiname visus laikraščio "Laisvės" darbininkus, bendradarbius, vajininkus ir "Laisvės" skaitytojus. Visiems linkime sveikiems sulaukti metinių švenčių—Kalėdų ir Naujų Metų, ir laimingai pradėti 1967-tus metus. Taip pat linkime, kad 1967-tais metais pasibaigtų karas Vietname.

J. ir M. STRIŽAUSKAI

Bridgeport, Conn.

CLEVELAND, OHIO

Iš Lietuvių Moterų Klubo susirinkimo

Clevelando Lietuvių Moterų klubo susirinkimas įvyko gruodžio 8 d. Susirinkimas buvo skaitlingas narėmis ir svečiais. Diena buvo labai graži, sausa, saulėta, po ilgų kelių dienų lietaus.

Nutarta Naujų metų sveikinimus patalpinti "Laisvėje" ir "Vilnyje" skiriant po $10. Nutarta turėti pažmonį apie pavasarį.

Ligonių lankymo komisija raportavo, kad Warner ir Petrukienė tebėra ligoninėje, namuose gydosi Yungienė, M. Garbinčienė; M. Karson po šešių savaičių ligos jau susirinkime dalyvavo. Visoms ligonėms linkime greitai pasveikti.

LLD 22 kp. delegatė M. Brazaitienė atsilankė su kvietimu gauti nors porą delegačių, kad prisidėtų prie kitų draugijų ir surengtų moterims pagarbą Motinų diena. Delegatėmis išrinktos A. Palton ir J. Bekėnas.

Nutarta pasiųsti sveikinimo ir užuojautos atvirlaiškius sergančioms narėms.

Visa toji pati valdyba buvo užgirta sekantiems metams: pirm. A. Palton, fin. sekr. A. Eitutienė, prot. sekr. M. Mačionienė, ižd. A. Mack, koresp. A. Salin.

Sekantis klubo susirinkimas įvyks sausio 12 d., toje pačioje salėje. Prasidės 1 val. popiet.

Užbaigus susirinkimą turėjome gerus pietus, kuriuos paruošė M. Mačiutienė savo lėšomis, jai padėjo Šimkienė, M. Willimienė, O. Yanulienė ir kitos. Su dovanomis prisidėjo Pucevičienė ir Susnienė, o O. Mačiutienė net iš Lietuvos atvežė dovaną, minėdama savo gimtadienį, taipgi ir Yanulienė, minėdama savo gimtadienį, atnešė tortą. Joms buvo sudainuota ilgiausių metų. Mačiutienė gavo iš klubo gražią dovaną. Onutė Baužutė atnešė klubui dovaną. Klubo vardu ačiuoju visoms draugėms už dovanas. Buvo gražus banketas. Buvo kalbų ir dovanėlėmis apsikeitimas.

P. ir M. Willimai, neseniai vedę, atsisveikino ir gruodžio 15 d. apleido Clevelandą, išvyko pas savo dukrą į Kalifornija. Gaila, kad jie apleido Clevelandą.

A. S.

Chicago, Ill.

Pauliukui vėl padaryta operacija

Kiek laiko atgal "Vilnies" administratoriui J. Pauliukui padaryta akių operacija. Dabar jis vėl ligoninėje. Jam padaryta plaučių operacija. Kol kas nežinome kaip ji pavyko.

Jis yra Illinois Research ligoninėje, bet kol kas lankyti negalima.

Linkime jam greito ir gero susveikimo.

Ligos jį labai apniko ir jau suvargino.

Vilnietis

"Laisvės" personalas linki d. J. Pauliukui greitai pasveikti.

Haverhill, Mass.

Apie tai, kad Amerikoje yra šešiolika Maskvų, maniau, gal kas parašys, bet iki šiam laikui, dar nemačiau.

"Laisvės" No. 87 tilpo aprašymas, o No. 89 buvo pataisyta apie R. ir O. Žiugždų kelionę į Moscow Amerikoje ir klausia, kažin ar yra kita Maskva Amerikoje. Taip, yra sekančiose valstijose Moscow: Arkansas, Idaho, Indiana, Iowa, Kansas, Kentucky, Maryland, Maine, Michigan, Moscow Mills, Montana, Ohio Pennsylvania, Tennessee, Texas, Vermont ir Moscow Mills, Moscow Montana.

Kaip atrodo, Maskva pusėtinai garsi Amerikoje.

— — —

Lapkričio 11 d. mirė Boleslav Prima (Primas) 55 metų amžiaus, 72 River St. Liko tėvas Kastantas, duktė Randy, trys broliai ir daugiau giminių ir pažįstamų. Prigulėjo prie Lietuvių Piliečių Gedimino klubo.

Palaidotas lapkr. 14 d. Lietuvių tautiškose kapinėse Bradforde.

— — —

Gruodžio 2 d. mirė Stanley J. Acas 70 metų amž., 24 Margin St. Paliko savo žmoną Oną, sūnų Richardą, marčią, du anūkus ir kitus gimines. Prigulėjo prie Lietuvių Piliečių Gedimino klubo. Palaidotas gruodžio 5 dieną, Lietuvių tautiškose kapinėse, Bradforde. Laidotuvių apeigas atliko Boles Memorial Funeral Home, 184 Jackson St., Lawrence, Mass. Atsisveikinimo kalbą pasakė Josephine Jozak šermeninėje ir prie kapo. Lydėjo 14 mašinų pilnos žmonių. Buvo daug gražių kvietkų bukietų.

Po laidotuvių palydovai buvo pakviesti į namus 24 Margin St., ir gerai pavaišinti valgiais ir gėrimais. Mirusiam ramybė, o likusiem užuojauta.

— — —

Yra sergančių, tiktai apie visus nelengva sužinoti.

A. Kazlauskas buvo ligoninėje Bostone, o dabar gydosi namie, 74 No. Main St.

V. Račkauskas dar serga ir gydosi namie, 36 Cross Rd., Ward Hill.

— — —

Šiame "Laisvės" vajuje dirba M. Kazlauskienė ir A. Račkauskienė. Kaip girdėti, dabar žmonės Lietuvoje myli skaityti "Laisvę". Todėl dabar yra gera proga užrašyti "Laisvę" savo giminėm. Tai bus gera ir neužmirština dovana. Galima užrašyti per virš mėnetas vajininkes.

Darbininkė

Binghamton, N. Y.

Mūsų ligoniai

Antanas Navalinskas randasi Wilson Memorial Hospital jau antras mėnuo suparalyžiuotas.

Frank Ziboris gana sunkiai serga, randasi taipgi toje pačioje ligoninėje.

Paulina Jasilionienė sarkiai ligos paliesta, bet mano greitai namo grįžti: dabar randasi taipgi toje pačioje ligoninėje.

Mrs. Anna Baka, P. Mikolajūno dukrą, ištiko nelaimė. Krautuvėje paslydo lapkričio 21 d. ir susilaužė kojį. Išbuvo 5 dienas General ligoninėje. Dabar savo namuose gydosi po daktaro priežiūra ir turi vaikščioti kriukais pasiremdama.

Linkiu visiems ligoniams greitai pasveikti.

Antanas Navalinskas širdingai dėkoja visiems geriems draugams ir draugėms už aplankymą ir dovanas, kurių jis yra daug gavęs pinigais ir kitais dalykais, kaip iš šio miesto, taip ir kitų už gražius atvirlaiškius ir laiškus.

Josephine

-:- -:- -:-

Sveikiname su žiemos šventėmis "Laisvės" kolektyvą, skaitytojus ir rėmėjus.

Vajininkės
Žemaitienė ir J. N.

St. Petersburg, Fla.

Pasiruošimo darbai

Seniems metams einant prie užbaigos, mūsų spauda prieš žiemines šventes dažnai vėlinasi pasiekti skaitytojus. Tad šiuo primename mūsų draugams, draugėms ir geradėjams, kaip LLD 45 kuopa užbaigs šiuos metus ir kaip pradės naujuosius.

Sekmadienį, gruodžio 25 d. (Kalėdų dieną), įvyks draugiškumo pažmonys su skaniais pietumis 12 val. Programoje bus naujos, linksmos dainos, kurias atliks Dainos mylėtojai, vadovaujant Adelei Pakalniškienei. Šeštadienį, gruodžio 31 d., visiškai užbaigiant senuosius metus, pietūs 12 val. ir linksmi šokiai.

Sekamą šeštadienį, sausio 7 d., 12 val., pietūs ir šokiai. Šis patankinimas pramogu daromas dėl to, kad mielieji svečiai geidžia susitikti su seniai matytais savo bičiuliais ir sueiti į naujas pažintis su šio miesto žmonėmis.

Jūsų korespondentas Vikutis, užbaigdamas senuosius metus, linki visiems tvirtos sveikatos ir neišsemiamos laimės.

Vikutis

MEMORIAL FOR AMBASSADOR DROZNIAK

The Drozniak Memorial Committee has been organized and announces that a memorial gathering has been arranged which will be held Wednesday evening at 6:30, December 21st, at the Hotel New Yorker (34th Street and 8th Ave.). This affair is to commemorate the life and work of his Excellency, Mr. Edward Drozniak, the late Ambassador to the United States from the Polish People's Republic, who passed away November 1st. A suitable program will include tributes and comments by several prominent speakers.

The musical part of the program will present the talents of 1) the well-known singer, Beatrice Rippy, who recently presented a successful concert at the Carnegie Recital Hall; 2) the eminent pianist, Carroll Hollister, formerly accompanist to John Charles Thomas, Mischa Elman and other noted artists; and 3) master violinist, Alojzy Brzezinski, recently with the Warsaw Philharmonic Orchestra.

Casimir Nowacki
Secretary Drozniak
Memorial Committee
952 Aldus Street
Bronx 59, N. Y.

Geras ryžių derlius

Pekinas. — Žinių agentūra Hsinhua sako, kad Pietrytinės Kinijos Čekiango, Kiangsu ir Kiangsi provincijose, nežiūrint sausros, pasiektas labai geras ryžiu derlius. Hsinhua sako, kad derlius pasiektas dėka valstiečiu ir jiems padedančių miesto jaunuolių pasišventimui.

Honolulu. — Kai čia buvo pravestos ceremonijos prisimenant japonų užpuolimo ant Pearl Harbor 25-ąsias metines, jas stebėjo svečias iš Japonijos: buvęs aviacijos generolas Mitsuo Fučida, kuris tam užpuolimui tada vadovavo.

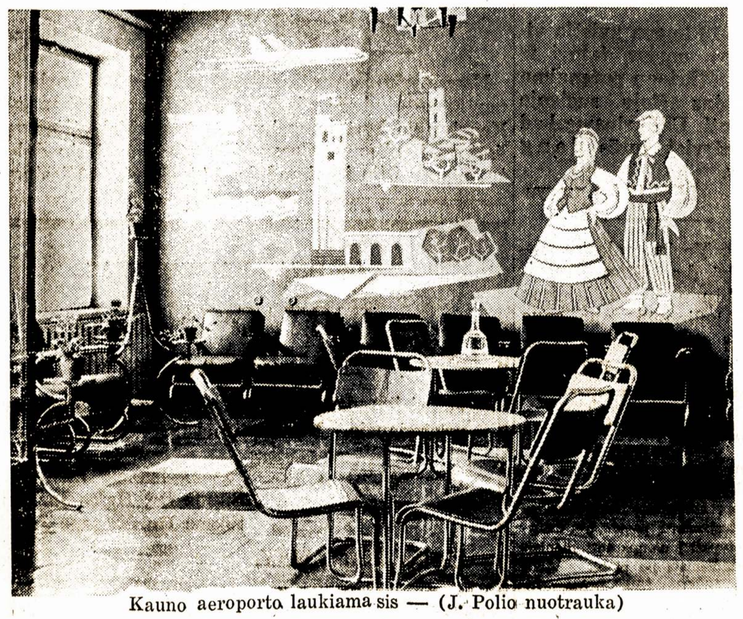

Kauno aeroporto laukiamasis — (J. Polio nuotrauka)

Help Wanted Male

MILLWRIGHT
Mechanic
Experienced. Ability to read blueprints. 3rd shift.
NE Plant location
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane, Phila, Pa.
PI 4-4452. (91-97)

FOREMAN
Shift work, mechanical aptitude, able to supervise people. Textile exp. helpful but not necessary.
Northeast plant location.
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane, Phila, Pa.
PI 4-4452 (91-97)

TOOL AND DIE MAKERS
Benefits.
Call 821-6000 to arrange for interview.
Pittsburgh, Pa.
(97-101)

ELECTRONICS
Man or woman, exp., supervise 8-10 female wirers and solderers.
Non military equipment
PROGRESS ELECTRONICS
2939 N. 2nd St., Phila., Pa.
(97-103)

FORK LIFT MECHANIC
Exp. required. Must be able to work shift work.
N. E. Plant location
CROWN PRODUCTS
2121 Wheatsheaf Lane, Phila., Pa.
PI 4-4452
(91-97)

Help Wanted Female

NURSE, R. N. Full or part time. Opp. for nurses to work in a progressive college setting. Apply now and be available for promotions when new College Hospital opens early 1967. General duty $425 plus shift differential and new personnel policies. Shift of choice.
Also NURSE, L.P.N. Oppor. to work in college setting. Learn while earn. Shift of choice. Licensed by examination pref. New pay scale & personnel policies. Apply Miss Mary Christianson, R. N., Director of Nurses. Call SH 8-1000. Ext 102. Hospital of Phila. College of Osteopathy.
(85-98)

HOUSEWORK
Couple. German speaking, live in pleasant quarters, in Rydale, Pa.
Must drive car. Reference.
TU 4-2959
(97-111)

HOUSEWORK
Child care
Sleep in. Good home.
References.
TU 7-5534
(97-102)

WOMAN
For housework. Mon., Wed., Fri.
Reliable, good ironer. $36.00 week.
Merion Section. Call MO 4-6284 after 6:30 PM. Except. Sat. or Sun.
(97-98)

PRANEŠIMAI

SO. BOSTON, MASS.

L. A. P. Klubas kas šeštadienį, 2 val. dieną, turi įvairių žaidimų popietį. Tad šį šeštadienį gruodžio 17 d., bus kas naujo. Rengėjos pagamins skanaus kugelio su grietine. Kviečiame visus vietinius ir iš apylinkės dalyvauti, praleisti smagiai laiką. — **S. Rainard**

WORCESTER, MASS.

Prašome visus dalyvauti mūsų parengime, prieš-kalėdiniai pietūs bus duodami sekmadienį, gruodžio 18 d., Liet. salėje, 29 Endicott St. 1 val. dieną. — Rengėjos

ROCHESTER, N. Y.

Gedemino Draugystė rengia balių, naujų metų pasitikimą, gruodžio 31 d. Visi nariai, ar eis ar ne, turės mokėti įžangą $1. Prašome visus nuoširdžiai dalyvauti. — **L. B.**

(96-98)

Jei Tamsta negali gauti Laisvei naujo skaitytojo, tai nors stambesnė auka paremk

Sveikinimai d-rui A. Petrikai

D-ro A. Petrikos pagerbimo proga, gruodžio 3 d., buvo prisiųsta jam sveikinimų. Kai kuriuos sveikinimus lydėjo ir piniginės sumelės. Sveikinimus skaitė Lilija Kavaliauskaitė, ir mes čia juos spausdiname.

Visus pinigus, gautus ryšium su sveikinimais, jubiliatas prašė pokylio rengėjų, kad perduotų laikraščiui "Laisvei." Viso priduota sykiu su likusiu pelnu nuo parengimo "Laisvei" $193.50. **Red.**

—:—

J. A. Bekampis, Philadelphia, Pa., prisiuntė $40.50, kartu ir sveikinimą, kuris skamba sekamai: Mes, negalėdami dalyvauti surengtame bankete, daktaro A. Petrikos 75 m. gimtadienio atžymėjimui, tai sekantieji pasiraše sveikiname daktara Antaną Petriką, linkėdami daug gimtadieniu sulaukti ir kad parašytumėt dar daug raštu. Mums džiugu, kad Lietuva suteikė Jums Nusipelniusio Kultūros Veikėjo garbės vardą. —Sveikina:

Nan. Dudonis, Chester, Pa., $10.

Po $5: K. Zambusevičiai ir Romikaitienė, Reading, Pa.

Po $4: Midred Stenslerienė, Livingston, N. J., ir J. F. Bekampiai, Cherry Hill, N. J.

Po $2: J. J. Staniai, Baltimore, Md., J. Pauliukaitis, Philadelphia, Pa.; Pov. Šlajus, Chester, Pa.

Po $1: Uršulė Guzonienė, Bronė Ramanauskienė, F. Zavis, F. Navardauskas, F. Lesčinskas, R. Merkis, Ver. Gustaitienė, 50c.

-:- -:- -:-

Gerb. Daktare: Širdingai sveikinu jus su garbinga 75 m. gimtadienio proga ir su 50 m. pažangiame lietuviu veikime. Linkiu Jums geros sveikatos ir ištvermės ant toliau darbuotis dėl darbo žmoniu labo. Atsiprašau, kad negalėsiu dalyvauti ir pasveikti jūsu dešine. Su pagarba. **P. Bečis.** Great Neck, N. Y. (Čia noriu pranešti, kad P. Bečis prisiuntė ir $7, ir prašė Komisijos nupirkti gėlių. Tas buvo padaryta, ir gražus buketas puošė jubiliato stalą. L.K—tė.)

-:- -:- -:-

Sveikinu dr. A. Petriką, 75 m. sulaukusį, o gal ir nelauktai atėjo tas laikas. Linkėdamas sveikatos ir sulaukti ne mažiau 100 metų, kad galėtumėt dar ilgai dirbti apšvietos darbą, nors ir taip daug davėte mūsų apšvietos dirvoj. Čia randate $5. Su geriausiais linkėjimais, **J. Dainius,** Three Bridges, N. J.

-:- -:- -:-

Dear Lillian: It is just not possible for me to be at the dinner. Will you be so kind to please present to that "great guy" the enclosed card to show that he is thought about to-day. Friendly yours, **Edward P. Paulonis,** Little Neck, N. Y. (Kartu su pasveikinimu gautas ir čekis dr. Petrikai sumoje $75.—L. K—tė.)

-:- -:- -:-

Dear Eva: Thank you for the invitation to the affair to celebrate the 75th birthday of Dr. A. Petrick. He certainly deserves the greatest attendance at the affair to honor his long years of work for humanity and for the progressive ideals for which so many of us strive. I too rejoice that Dr. Petrick received in Vilnius the "Nusipelniusio Kultūros Veikėjo garbės varda." May he continue this good work for many more years in good health. My warmest regards to Margaret, his wife. My friendliest warm wishes to Dr. A. Petrick. **Margaret Cowl** (Kavaliauskaitė), New City, N. Y.

-:- -:- -:-

Gerb. Daktare ir drauge! Sveikina Jus visi pažanga ir apšvieta mylinti žmonės su jūsu garbinga 75 metu sukaktimi — Deimantiniu Jubilieiumi. Noriu ir aš prisidėti prie tu pažangių žmoniu, palinkėti Jums geros sveikatos, kad galėtumėt per daug, daug metų dirbti ta garbinga apšvietos darba. Jūsų atlikti darbai apšvietoje yra giliai pažangiosios minios įvertinti. Viso geriausio — **J. K. Mažukna,** Pittsburgh, Pa.

-:- -:- -:-

Garbingas Jubiliate! Širdingai sveikiname sulaukusi 75 m. jubiliejaus ir linkime sveikatos bei dar daug kūrybingų metų.

Jūsų išvaryta darbo vaga lietuviškos kultūros baruose yra didelis įnašas mūsų išeivijos istorioj. Savo darbais praskaidrinot mūsų brolių ir sesių, gyvenančių svetur, pilkas dienas, už ką esate nusipelnes didelės pagarbos ir padėkos. Teskite ir toliau su ne mažesne energija ir ryžtu. Ilgiausiu metu! Reiškiame pagarba. **Dr. Marija** ir **Vitalis Žukauskai,** Brooklyn, N. Y.

-:- -:- -:-

Gerbiamas Jubiliate! Malonu pasveikinti Jus su minėjimu 75 metu sukakties. Puiku prisiminti virš 50 m. Jūsų darbuotę. O dar puikiau, kad jūsų ir kitų darbuotė jau taip plačiai vykinama ir pasekmės tikrai žavėjančios. Geriausios sveikatos Jums ir dar ilgiausių metų darbuotis toje pat linkmėje. **R. Merkis,** Philadelphia, Pa.

-:- -:- -:-

Ignas Sutkus, žinomas biznierius Brooklyne, sveikino dr. Petriką jo gimtadienio proga ir įteikė $10 į "Laisvės" fondą.

-:- -:- -:-

Dr. A. Petrikai: Sveikiname Jus su Jūsų 75 metų amžiaus sukaktimi ir linkime ir toliau darbuotis progresyviu lietuvių kultūroje. Daug laimės, o daugiausia sveikatos iudviem abiem. **J. ir A. Staneliai,** Short Hills, N. J.

-:- -:- -:-

Gimtadienio-sveikinimo kortele prisiuntė **Julia** ir **Vincas Andruliai,** Chicago, Ill.

-:- -:- -:-

Sveikinimo telegramu gauta nuo **Dr. Henry Yushka,** Brooklyn, N. Y.; **Mrs. Eve Waluk,** Huntington, N. Y. ir **Leon** ir **Alice Yonik** (Jonikai), Chicago, Ill.

-:- -:- -:-

Šiu sveikinimu skaitytoja taipgi linki d-rui A. Petrikai ilgiausiu metu, stiprios sveikatos ir sulaukti dar daug daug gimtadieniu.

L. Kavaliauskaitė

Sveikinimas ir linkėjimas

(Daktarui Antanui Petrikai, 75-rių metu amžiaus sukakties ir nusipelniusio kultūros veikėio garbės vardo proga, 1966 metų gruodžio 3 d.)

O mielas mūsų rašytojau,
Naujų idėjų skiepytojau!
Jums šiandien priklauso didelė garbė.
Nes Jūs nusipelnęs rašybos darbe.
Mat, būdamas paprastu darbininku
Ir paskui aukštu profesionalu,
Vis dirbai—visuomet rašei ir rašei
Ir daug jau naudingų raštų parašei.
Tad, brangus Jūs mūs darbuotojau,
Stiprus ir uolus kovotojau!
Mes sveikinam, gerbiam Jus už Jūs raštus,
Kurie veda liaudį į šviesius takus.
Ir linkim Jums laimės ir geros kloties
Džiugiai ir maloniai, iš tikros širdies.
Ir tikim, kad Jūsų rašytus raštus
Minės ir gerbs liaudis per ilgus metus.

Jonas Juška

Matysime naujausius Lietuvos vaizdus

Šį sekmadienį, gruodžio 18, kiekvienam bus proga pamatyti naujausius Lietuvos vaizdus "Laisvės" salėje, Ozone Parke. LDS sekretorius Jonas Siurba rodys tik ką iš Lietuvos gautus paveikslus.

Taipgi turėsime progą pasidalinti naujausiais įspūdžiais, kuriuos perduos Jonas Gasiūnas, tik ką iš Lietuvos sugrįžęs, ten išbuvęs ketvertą mėnesių, plačiai keliavęs po Lietuvos žemę, susipažinęs su miestų, kaimų, kolūkių, tarybinių ūkių žmonių gyvenimu. Bus ir daugiau įvairumų, kuriuos atliks mūsų kuopos jaunieji nariai.

Be to, bus paruoštas skanių valgių ir kitokių pasivaišinimų bufetas. Šeimininkėms namuose nereikės vakarienės gaminti.

Tai bus metinis LDS 13 kuopos parengimas, kuriame dalyviai galės kultūringai praleisti popietę ir kartu skaniai pasivaišinti. Už tą viską mokestis visai mažas—tik $1.75 asmeniui.

LDS 13 kuopa kviečia visus savo narius, taipgi ir visus kultūringų parengimų lankytojus šioje sueigoje dalyvauti. Užtikriname, kad visi dalyviai turės daug naudos.

LDS 13 kp. narys

New Yorko miesto vyriausybė davė Pan American lėktuvų firmai leidimą turėti heliportą ant savo pastato stogo miesto centre dar vienerius metus.

Paieškojimas

Ieškau gyvenimo draugo, ne jaunesnio kaip 60 m. amžiaus. Esu našlė 59 m. amžiaus. Norintiems su manim susipažinti, pageidauju asmeniškai atvykti į namus antradieniais ir penktadieniais po pietų. Alice Bagdan, 139-33 — 85th Drive, Jamaica, N. Y. (93-97)

Rūbais mus aprūpina kitų šalių siuvėjai

Pastaruoju metu rūbų importuotojai New Yorke įvykdė eilę parodų iš užsienio importuotų gatavų rūbų. Parodos vykdyta didžiulėse krautuvėse, viešbučiuose. Žinoma, didžiausio dėmesio gauna importai iš Paryžiaus, kuris nuo seno žinomas kaip madų centras.

O vardan Paryžiaus iš paskos slenka prekės iš ivairiausių pasaulio dalių, kur amerikiečių kompanijos gali rūbus pasiūdinti už badavimo algų kainas, kur išbarstytos amerikiečiu militarinės grupės prižiūri, kad kompanijoms pelnai eitu, kad pelnų tekėjimo kanalų nesudrumstu kažkokiu nenuoramų žmonės, kaip streikai.

Ryšium su rūbu parodomis, paskelbta ir kai kurie importo biznio daviniai. Jie rodo, kad pastaraisiais dvejais metais daugiau negu padvigubėjo importas kai kurių rūbu. Paltu importas per dveius metus pakilo nuo 900 tūkstančiu iki miliono 400 tūkstančiu. Dar daugiau pakilo importas kostiumu, suknelių ir smulkesnių rūbu.

Šie skaičiai liečia importus tik iš Prancūzijos, kur pagaminimo kainos nėra pačios žemiausios. Po daugiau įgabenama iš Azijos salu kojiniu, pirštiniu, darbiniu suknelių, apatiniu, naktiniu, skarelių ir kitokių smulkmenų.

Sveiksta

Po 19-os operacijos Juozas Zajankauskas sveiksta. Jam išėmė tulžį lapkričio 30 d. Greenpoint ligoninėje.

Išbuves ligoninėje 12 dienų, dabar randasi savo kambariuose, 159 St. Nicholas Ave., Ridgewoode.

Dar ims kiek laiko, kol pilnai sustiprės, bet atrodo gražiai, kaip ir nepergyvenęs tokios sunkios operacijos.

Linkiu draugui Zajankauskui greitai pilnai pasveikti ir vėl darbuotis darbininkų judėjime. **C. N.**

-:- -:- -:-

Po didelio visu nusiminimo jau galima džiugiai pranešti, kad woodhavenietis Mikolas Lienus jau pergyveno pavojinga pooperacine krize ir jaučiasi viltingai sveikstas. Gydytojas sako, kad šį sekmadieni ligonis jau galės džiaugtis namie.

Gyvuok, geras drauge! V

New Yorko Sanitation departamento viršininkas Kearing paskyrė buvusį policijos kapitona Croswell tyrinėtoju kilusio skandalo.

Naujų Metų balius

Kas lankosi Aido choro baliuose, žino, kad niekur kitur taip gerai nepasivaišins. Tad prašome ateiti į Aido choro rengiamą Naujų Metų balių, kuris įvyks gruodžio 31 d., 8 val. vakaro, "Laisvės" salėje.

Apart vaišių, bus dainų ir muzikos. Šia proga visi svečiai galės pasirinkti patinkamus papuošalus ir kitokius žaislus.

Bilieto kaina tik 5 doleriai. Kreipkitės į aidiečius. Lauksime atsilankant! HF

Įdomi buvo sueiga

Praėjusį sekmadienį, gruodžio 11, įdomiai praleidome Laisvės salėje. Ozone Park, N. Y. Tie, kurie šioje sueigoje dalivavo, daug naudos gavo.

R. Mizara ir L. Vladimirovas pateikė mums referatus St. Matulaičio šimtmetinės gimimo sukakties proga. Susipažinome su šio įžymaus rašytojo, kritiko, istoriko, pažangaus kovotojo gyvenimo bruožais. Abieju referatai buvo labai įdomūs. Jie parodė, kokiose sunkiose salygose teko St. Matulaičiui ir kitiems tokiems veikti, kiek teko nukentėti, daugeli metu kalėjimuose sėdėti, ištrėmime būti, bet vistiek ranku nenuleido, kova buvo tęsiama iki pilnos pergalės.

H. Feiferienė ir V. Bunkienė labai jausmingai skaitė E. Matuzevičiaus, Maironio ir A. Jonyno eilėraščius. Kai kurie eilėraščiai iki ašarų sujaudino klausytojus.

Sueigai pirmininkavo V. Bunkus. Vėliau visi dalyviai buvo pavaišinti kava ir lietuvišku pyragu.

Šimtmetini St. Matulaičio gimimo minėjimą suruošė Lietuviu Literatūros Draugijos pirmoji kuopa. Tuomi ji atliko pagirtiną darbą.

R. Mizaros referatas pradėtas spausdinti šios laidos ketvirtame puslapyje. Patartina jį perskaityti kiekvienam mūsų laikraščio skaitytojui. **J. G.**

Piketuos Vak. Vokietijos konsulatą gruodžio 20

Komitetas kovai su nacizmu ir antisemitizmu ruošia piketą prie Vakarų Vokietijos konsulato antradienį, gruodžio 20, tarp 4 ir 6 val. vakare. Konsulato raštinė randasi: 460 Park Avenue, kampas E. 57 Et., Manhattane.

Komitetas kviečia fašizmo ir antisemitizmo priešus prisidėti prie piketo, kartu pareikšti protestą Vakaru Vokietijos valdžiai, kurios kancleriu dabar yra hitlerininkas Kiesingeris.

Klubietėms

Šį trečiadienį, gruodžio 21 d., 7:30 val. vakare, įvyks Niujorko Lietuvių moterų klubo metinis susirinkimas "Laisvės" salėje. Visos būtinai stengkimės dalyvauti.

Reikalų turime daug. Reikės rinkti valdybą sekamiems metams, turime galutinai prisiruošti parengimui pagerbti nares, kurioms šiais metais suėjo bei sueis 80 metų. Šis parengimas įvyks sausio 21 d. Žinoma, turime pakalbėti ir apie kovo 8-osios minėjimą.

Po susirinkimo bus vaišės, kurias rengia pats klubas.

Valdyba

MIRĖ

Gruodžio 9 d. mirė Kazimiera J. Jonynienė-Gustaitytė, įžymaus dailininko Vytauto Jonyno žmona. Ji sunkiai per penkerius metus sirgo ir buvo apie penkis kartus operuota. Buvo 54 metų amžiaus. Palaidota St. Mary's kapinėse Flushinge.

—:—

Brooklyno Bedford-Stuyvesant rajone policininkai pamatė du 17 ir 16 metų pusberniukus įtartinai stovinėjant tie vaistine. Apvažiavę bloką, policininkai sugrįžo, pamatė juos išeinant iš vaistinės ir vaistininką juos išsivejant. Suėmė.

Vladimirovų duktė pasižymėjo paišyboje

Irenos ir Levo Vladimirovų dukrelė Marytė jau pasižymėjo paišyboje. Jos piešinys **Žiemos Peizažas** (Winter Landscape) parinktas patalpinti Jungtinių Tautų leidžiamame kalendoriuje, taipgi tilpo žurnale "Look."

Marytė dar tik 13 metų mergaitė. Vladimirovai mums gerai pažįstami. Levas Vladimirovas yra Jungtinių Tautų bibliotekos direktorius.

Surengė puotą

Gruodžio 10 d. įvyko šauni surprizo puota, surengta pas F. Bručą (White Horse Tavern) richmondhilliečiui Jonui Bičiūnui.

Ta parę surengė jo duktė Bandazi ir sūnus daktaras Allfred, atvykęs iš Kalifornijos.

Buvo sukviesta gaminės ir artimieii draugai. Gražiai pavaišinti skaniais valgiais ir gėrimais.

Jubiliatui sudainuota Ilgiausiu metų, nes tai jo gimtadienio proga suruoštas pokylis — jam suėio 80 metų amžiaus. **J. D.**

Forest Hills gyventoiai protestavo prieš planą statyti miestinius mažesnėmis rendomis 828 apartmentus tarp Harding Expressway, 108 St., 62 Drive ir Colonial Ave.

ATMESDAMAS

Sezoninių Švenčių sukomercinimą, ŠIUO prisimenu visus savo draugus ir pažįstamus ir linkiu jums visiems linksmiausių valandų!

S. Večkys

NAUJAUSIUS PAVEIKSLUS IŠ LIETUVOS
RODYS JONAS SIURBA
Sekmadienį, Gruodžio 18 d.
LAISVĖS SALĖJE
102-02 Liberty Ave. Ozone Park, N. Y.
Pradžia 2-rą val. popiet
Jonas Gasiūnas
4 mėnesius išbuvęs Lietuvoje, pasidalins įspūdžiais. Bus ir daugiau pamarginimų ir bus bufetas skaniausių valgių ir kitokių pasivaišinimų.
Įėjimas $1.75 asmeniui
Rengia LDS 13-ta kuopa ir kviečia visus atsilankyti.

LIŪDNAS PRISIMINIMAS
JUOZAS JACKIM
Mirė gruodžio 2 d., 1965 m.
Tai jau vieneri metai kaip mes netekome savo mylimiausio. Nuolat jį prisimename ir liūdime.
Žmona Isabelė Jackim
Sūnus Dr. Hales Jackim
Sūnus Dr. Eugene Jackim
Shelter Island, N. Y.

NEPAPRASTAI PIGIOS KAINOS
KELIONEI
Į LIETUVĄ
ir kitas SOVIETŲ SĄJUNGOS dalis
KAINA TIK —
$518.00 Į VILNIŲ IR ATGAL
$16.00 asmeniui už dieną — privatus kambarys su vonia (2 asmenys kambaryje)
RAŠYKITE arba SKAMBINKITE
Mes parūpiname kelionei bilietus asmenims, kurie atvyksta iš Lietuvos čia aplankyti savo giminės.
COSMOS TRAVEL BUREAU
45 West 45 Street, New York, N. Y. 10036
Telefonas: CI 5-7711